

RADA MIEJSKA W TRZEBIATOWIE

**ZMIANA STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY TRZEBIATÓW**

Prognoza oddziaływania na środowisko

SZCZECIN, 2011

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

1. CEL I PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY	4
2. ZAKRES I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM	5
2.1. KIERUNKI ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W OBOWIĄZUJĄCYM STUDIUM	5
2.2. PRZYRODNICZE PREDYSPOZYCJE I PRZYDATNOŚĆ ŚRODOWISKA DO KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	8
2.3. ZAKRES USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	11
3. PRZYJĘTA METODA OPRACOWANIA PROGNOZY	11
4. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA	12
4.1. POŁOŻENIE I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO OPRACOWANIEM	12
4.2. ISTNIEJĄCY STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA NA TERENIE OPRACOWANIA ORAZ ZGODNOŚĆ JEGO UŻYTKOWANIA Z CECHAMI I UWARUNKOWANIAMI PRZYRODNICZYMI	12
4.2.1. GEOLOGIA	12
4.2.2. HYDROLOGIA	14
4.2.3. ZAGROŻENIE POWODZIĄ	16
4.2.4. ZAGROŻENIE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH	
4.2.5. SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY	18
4.2.6. GLEBY	18
4.2.7. KLIMAT	21
4.2.8. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA	22
4.2.9. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	22
4.2.10. WALORY KRAJOBRAZOWE I KULTUROWE	24
4.2.11. OBECNE UŻYTKOWANIE TERENU ORAZ JEGO ZGODNOŚĆ Z CECHAMI I UWARUNKOWANIAMI PRZYRODNICZYMI	27
4.3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAPISÓW ZMIANY STUDIUM	28
4.4. OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	28
5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE REALIZACJI ZMIANY STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA	30
6. OCENA WPŁYWU ZAPISÓW ZMIANY STUDIUM NA OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	33
7. OCENA WPŁYWU WPROWADZENIA STUDIUM NA PROPONOWANE OBSZARY CHRONIONE WSKAZANE W WALORYZACJI PRZYRODNICZEJ	33
8. OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA PLANU NA ŚRODOWISKO, CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW	34

9.	OCENA REALIZACJI CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	37
10.	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM	37
11.	PROPONOWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	37
12.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM	37
13.	PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM	38
14.	KOŃCOWA OCENA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM POD WZGLĘDEM ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI PRAWA OCHRONY ŚRODOWISKA	38
15.	PODSUMOWANIE – STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	38

1. Cel i podstawy prawne opracowania prognozy.

Niniejsze opracowanie wykonano dla potrzeb sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebiatów”. Objęto nim obszar położony w granicach administracyjnych gminy, o łącznej powierzchni ok. 22.544,00 ha.

Celem niniejszego opracowania jest określenie wpływu na stan środowiska przyrodniczego realizacji zapisów zmiany studium, do której przystąpiono zgodnie z uchwałą Nr XIX/197/08 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebiatów”. Prognoza ma za zadanie weryfikację przyjętych rozwiązań planistycznych w zakresie ich wpływu na poszczególne komponenty środowiska.

Podstawą prawną sporządzenia opracowania jest przede wszystkim:

- uchwała nr XIX/197/08 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 29 maja 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebiatów”.
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz.1227, z późniejszymi zmianami),

oraz obowiązujące ustawy i rozporządzenia, a w tym:

- ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz.1220),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz.717, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz.1568, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz.150, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz.251, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz.858, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz.2019, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz.U. Nr 92, poz.1029),

- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz.1266, z późniejszymi zmianami),
- Dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków,
- Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

2. Zakres i główne cele zmiany studium.

Studium określa kierunki rozwoju i długookresową politykę przestrzenną gminy. Studium wskazuje między innymi: obszary przeznaczone pod zabudowę (w tym zabudowę mieszkaniową), kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji, obszary zielone i wyłączone z zabudowy, obszary objęte ochroną (np.: ochroną konserwatorską, strefami ochrony ujęć wody, itp.). Celem studium jest również porządkowanie struktury przestrzennej i poprawa wizerunku estetycznego miasta i miejscowości.

Wskazaniem do przystąpienia do zmiany studium były przede wszystkim:

- wyniki przeprowadzonej oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebiatów oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- konieczność wprowadzenia zapisów wynikających z powołania terenów Natura 2000;
- likwidacja części terenów zamkniętych będących w zarządzie MON;
- konieczność przeprowadzenia ponownej analizy zapotrzebowania na tereny turystyczne;
- potrzeba przeprowadzenia ponownej analizy zapotrzebowania na tereny elektrowni wiatrowych;
- aktywowanie terenów wzdłuż Starej Regi i kolei wąskotorowej;
- wprowadzenie zmiany granic portu w Mrzeżynie i w Rogowie;
- ponowne przeanalizowanie systemu ochrony przeciwpowodziowej terenu gminy.

Wprowadzenie zmian merytorycznych i nowych ustaleń wynikających z rozwiązania powyższych problemów wiązała się z aktualizacją danych zawartych w tekście i na rysunku Studium.

2.1. Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego w obowiązującym Studium

W obecnie obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, po przeprowadzeniu analizy uwarunkowań:

- społeczno gospodarczych,
- przyrodniczych,
- kulturowych,
- infrastrukturalnych,

zagospodarowania, zdefiniowano główne cele rozwoju gminy. Podstawowym celem polityki przestrzennej w obowiązującym Studium jest zapewnienie warunków funkcjonalno przestrzennych dla zrównoważonego rozwoju miasta i gminy, tj. takiego rozwoju, w którym

„w celu zrównoważenia szans dostępu do środowiska przyrodniczego poszczególnych społeczności lub ich obywateli - zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń - następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.” Tak więc zrównoważony rozwój to rozwój w zgodzie z warunkami miejsca i racjonalnie założonymi celami gospodarczymi. Idea zrównoważonego rozwoju zakłada pozostawienie przyszłym pokoleniom szans dalszego rozwoju i przekształceń przestrzeni. Podstawowym rozstrzygnięciem dla określenia celów polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego było zdefiniowanie podstawowych funkcji miastotwórczych Trzebiatowa i funkcji gminy. W ostatnim okresie radykalnemu zmniejszeniu uległo znaczenie funkcji rolniczej, a nabrała znaczenia funkcja ochronna, traktowana również jako funkcja gospodarcza i źródło dochodów. W mieście zmienia się sposób realizacji funkcji produkcyjnej, dostrzega się znaczenie funkcji turystyczno-wypoczynkowej. Cele rozwoju gminy można podzielić na:

Cele gospodarcze:

- redefinicja funkcji gospodarczych gminy,
- aktywizacja funkcji rolno-spożywczej z zachowaniem zasad ekorozwoju,
- rozwój funkcji turystycznej opartej o rozwój terenów nadmorskich oraz wypoczynek rodzinny na wsi, turystykę sportową i weekendową,
- wspieranie funkcji rzemieślniczej będącej podstawą samo zatrudnienia,
- rozwój funkcji produkcyjnej - wspieranie technologii wysokoprzetworzonych,
- działania na rzecz zrównoważenia rynku pracy,
- wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- działania na rzecz stymulacji inwestycji, w tym przyciągnięcie kapitału zewnętrznego.

Cele społeczne:

- funkcje społeczne powinny rozwijać się poprzez efekt synergii wynikający z rozwoju społecznego gminy,
- poprawa dostępności do służby zdrowia,
- poprawa dostępności do oświaty,
- poprawa warunków bezpieczeństwa społecznego,
- poprawa infrastruktury komunalnej i technicznej,
- wzmocnienie więzi społecznych i poczucia tożsamości kulturowej.

Cele przestrzenne:

- zapewnienie rozwoju przestrzennego przy zachowaniu walorów kulturowych i przyrodniczych środowiska,
- zachowanie wszystkich elementów sieci osadniczej,
- uporządkowanie struktury przestrzennej miasta,
- rewitalizacja i integracja centrum miejskiego,

- zmiana systemu komunikacyjnego miasta,
- zagospodarowanie nowych terenów dla funkcji mieszkaniowej i produkcyjnej,
- rewitalizacja wsi.

Cele ochronne:

- czynna ochrona wartości przyrodniczych, utworzenie terenów prawnie chronionych,
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i utylizacji odpadów w skali gminy,
- ograniczenie, eliminacja i neutralizacja zanieczyszczeń obniżających walory środowiska i jakość życia mieszkańców,
- rekultywacja terenów zdegradowanych: wyrobisk i wysypisk śmieci,
- zachowanie terenów otwartych o wartościach krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych.

Realizacja tak zdefiniowanych celów polityki przestrzennej jest zapisana w Studium w odniesieniu do konkretnych, zdefiniowanych i wyznaczonych na rysunku obszarów planistycznych. Dla potrzeb zapisu studium na terenie gminy wydzielono następujące obszary planistyczne:

- ZESPÓŁ MIEJSKI TRZEBIATÓW (1)
- KURORT MRZEŻYNO (2)
- WYBRZEŻE TRZEBIATOWSKIE (3)
- PAS PRADOLINY (4)
- RÓWNINA GRYFICKA (5)

Poszczególne obszary planistyczne, charakteryzują się zbliżonymi warunkami przyrodniczymi oraz sposobem zagospodarowania i użytkowania. Wewnątrz obszarów planistycznych wskazano wydzielenia wewnętrzne, stanowiące obszary spójne pod względem przestrzennym i planistycznym.

Podstawą zapisu końcowych ustaleń kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy był podział terenów na budowlane i niebudowlane oraz podział tych terenów na kategorie użytkowania. Określenie w studium kategorii przeznaczenia terenów stanowi ustalenie obowiązującej struktury funkcjonalno - przestrzennej. Kategorię przeznaczenia terenu należy rozumieć jako ustalenie dominującej funkcji oraz zasad i standardów zagospodarowania terenu. Inne użytkowanie terenu niesprzeczne z kategorią może być ustalone tylko w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach budowlanych, służących lokalizacji zabudowy, wydzielono następujące kategorie przeznaczenia terenu:

Tereny mieszkaniowe:

MM	Tereny miejskich zespołów zabudowy
SM	Tereny śródmiejskich zespołów zabudowy
CM	Centralne tereny miasta i miejsca koncentracji usług
IM	Tereny o funkcji mieszanej
PM	Tereny podmiejskich zespołów zabudowy

RM	Tereny wiejskich zespołów zabudowy
OG	Tereny dla potrzeb powszechnych

Tereny wypoczynkowe:

SW	Tereny służące wypoczynkowi
PW	Tereny zabudowy pensjonatowej
UT	Tereny obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych

Tereny gospodarcze i techniczne:

PS	Tereny produkcyjno - składowe
PP	Tereny przemysłowe
PR	Tereny zakładów produkcji rolnej
TP	Tereny portów i przystani
TT	Tereny techniczne
TS	Tereny specjalne

Tereny komunikacji

KK	Tereny komunikacji kolejowej
KD	Tereny komunikacji drogowej
KS	Tereny zaplecza komunikacji samochodowej

Na terenach niebudowlanych, na których lokalizacja wszelkiej zabudowy, poza przypadkami wskazanymi w studium, jest niedopuszczalna wydzielono następujące kategorie przeznaczenia terenu:

Tereny otwarte

LS	Tereny lasów
LZ	Tereny do zalesienia
WO	Tereny wód otwartych
LP	Tereny plaży
TO	Tereny otwarte urządzone

Tereny zieleni urządzonej:

ZP	Tereny parków i skwerów
ZC	Tereny zieleni cmentarnej
LP	Tereny parków leśnych

Tereny rolne:

RP	Tereny upraw polowych
RZ	Tereny użytków zielonych
Rze	Tereny nieużytków rolnych
RD	Tereny ogrodów działkowych
RO	Tereny ogrodów, sadów i plantacji

2.3 Zakres ustaleń projektu zmiany Studium.

W projekcie zmiany Studium wprowadzono w stosunku do dokumentu obowiązującego następujące zmiany:

1) **Uaktualnienie zapisów i rysunku studium.** Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostało przyjęte uchwałą Nr L/504/02 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 26 września 2002 roku, a więc przed ośmioma laty. Zapisy studium zaktualizowano uwzględniając:

- zmianę przepisów dotyczących zagospodarowania przestrzennego – ustawy podstawowej oraz przepisów odrębnych;
- postęp prac planistycznych – uchwalenie nowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydane decyzje o warunkach zabudowy;
- zmieniającą się sytuację społeczno- gospodarczą gminy;
- powołanie nowych terenów chronionych – obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody;
- uznanie obiektów za dobro kultury i objęcie ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków.

Obecnie obowiązujące studium zostało sporządzone i uchwalone na podstawie ustawy z 7 lipca 1994 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Merytoryczne rozstrzygnięcia i szczegółowość zapisów ustaleń Studium w zasadzie odpowiadają standardom i wymogom sformułowanym w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W dostosowaniu do ww. rozporządzenia uzupełniono zapisy dla kategorii użytkowania terenów budowlanych dotyczące minimalnych i maksymalnych wskaźników urbanistycznych, uwzględniające wymagania zachowania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury.

2) **Wprowadzenie zapisów związanych z ustanowieniem obszarów ochrony Natura 2000.** Uwarunkowania przyrodnicze rozwoju przestrzennego gminy zostały ustalone w oparciu o waloryzację przyrodniczą – operat generalny sporządzony przez Biuro Konserwacji Przyrody 1997r. Waloryzacja nie uwzględniała z przyczyn oczywistych ochrony obszarowej zasobów przyrodniczych Natura 2000. Teren gminy leży w granicach następujących obszarów:

- Wybrzeże Trzebiatowskie – PLB 320010
- Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski – PLH 320017
- Dorzecze Regi – PLH 320049

oraz przy granicy następujących obszarów:

- Zatoka Pomorska – PLB 990003
- Ostoja na Zatoce Pomorskiej – PLH 990002

Ustanowienie ww. obszarów nie spowodowało konieczności wprowadzenia dodatkowych ograniczeń w dotychczas planowanym zagospodarowaniu przestrzennym terenu gminy.

- 3) **Ochrona dziedzictwa kulturowego.** W projekcie zmiany studium wskazuje się nowe obiekty do objęcia ochroną konserwatorską na terenie tzw. Mrzeżyna za Regą – zespół koszarowy jednostki wojskowej dawna szkoła czołgistów. Skorygowano także listę obiektów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków.
- 4) **Ochrona przeciw powodzi.** Obecne studium uwzględnia ochronę terenu gminy przed powodzią. Zasięg terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz polderów został zaktualizowany zgodnie z wytycznymi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie. W projekcie zmiany Studium zrezygnowano z krytykowanej i wprowadzającej daleko idące zmiany w środowisku koncepcji budowy zbiornika retencyjnego na Redze poniżej Trzebiatowa na rzecz następujących, bardziej proekologicznych rozwiązań, polegających na:
 - przelewie wód powodziowych i odprowadzenie ich na poldery z pominięciem odcinka Regi w rejonie Trzebiatowa – w tym celu należy zachować i w naturalny sposób ukształtować teren łączący dolinę Regi na wysokości Miroślawic, w kierunku południowo zachodnim z polderami poniżej Sadlenka;
 - przywróceniu przepływu wód Mrzeżyno – jezioro Resko Przymorskie poprzez Starą Regę oraz nowy kanał, równoległy do nurtu rzeki – w tym celu należy wykonać obwałowanie północnej krawędzi doliny Starej Regi na odcinku pomiędzy Mrzeżynem a jeziorem Resko Przymorskie;
 - zabezpieczeniu wód Regi przed cofką od morza – w tym celu należy ograniczyć do minimum koniecznego przepływ wód w kanale Mrzeżyńskim.
- 5) **Zmiany w układzie funkcjonalnym.** Projekt zakłada następujące zmiany w układzie funkcjonalno-przestrzennym:
 - a) zmiana lokalizacji potencjalnych pól wiatrowych – uwzględniając obszary lokalizacji elektrowni wiatrowych przesądzone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ograniczono w sposób znaczący dotychczas wskazywane obszary lokalizacji elektrowni wiatrowych w północnej części gminy, powyżej miasta Trzebiatowa (lokalizacje konfliktogenne) oraz w południowo-wschodniej (wnioski rolników i ANR),
 - b) zmiana przeznaczenia terenów specjalnych zwolnionych przez wojsko – na skutek reorganizacji Polskich Sił Zbrojnych garnizon stacjonujący na terenie gminy Trzebiatów zwolnił część dotychczas zajmowanych terenów, w projekcie zaproponowano przeznaczenie tych terenów na inne cele zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi i możliwością adaptacji,

- c) zmiana wielkości i lokalizacji terenów portowych – na wniosek gminy oraz inwestorów prywatnych powiększono tereny portu w Mrzeżynie, uwzględniając przy tym przebudowę wejścia do portu oraz tereny portowe w sąsiedztwie portu w Dźwirzynie,
- d) zmiana zasięgu terenów dla obsługi funkcji turystycznej – na wniosek gminy wskazano dwa obszary potencjalnego rozwoju funkcji turystycznej: na północ od Trzebiatowa, wzdłuż linii dawnej kolejki wąskotorowej relacji Trzebiatów-Mrzeżyno oraz powyżej wsi Zapolice-Rogozina,
- e) zmiana przebiegu planowanych odcinków obwodnicy miejskiej – skorygowano przebieg planowanej obwodnicy miejskiej i sposób włączenia do niej ulic układu podstawowego zgodnie z projektem realizacyjnym.

3. Przyjęta metoda opracowania prognozy.

Niniejsze opracowanie sporządzono w oparciu o dostępne materiały, archiwalia, publikacje mapowe i literaturę przedmiotu, a w tym:

- Opracowanie ekofizjograficzne dla terenu Gminy Trzebiatów, Usługi Projektowe Mikołaj Horniatko, Szczecin, 2009,
- Waloryzacja Przyrodnicza gminy Trzebiatów, Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin 1997,
- Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego na obszarze RZGW Szczecin, 2008
- Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązujących planów miejscowych, S.P.A. „AFIX”, Szczecin 2007,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebiatów, S.P.A. „AFIX”, Szczecin 2002,
- Plan rozwoju lokalnego gminy i Miasta Trzebiatów,
- Program ochrony środowiska Gminy Trzebiatów,
- Lokalny program rewitalizacji Miasta Trzebiatowa,
- Studium krajobrazu kulturowego gminy Trzebiatów, E. Szerniewicz-Kulesza, 1997.
- Projekt Gminnego programu opieki nad zabytkami.

Informacje o obszarze opracowania uzupełniono wynikami własnych badań i obserwacji terenowych.

Po przeprowadzeniu analizy istniejącego stanu środowiska oraz jego diagnozy dokonano oceny wpływu na środowisko projektu zmiany studium poprzez porównanie prognozowanej dynamiki przekształceń terenu po realizacji obecnie obowiązującego i projektowanego Studium.

W ramach przeprowadzanej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany studium wystąpiono, zgodnie z art.53, 57 i 58 ustawy z dnia 03 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz.1227,

z późniejszymi zmianami), o uzgodnienie z właściwymi organami zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Uzgodnień dokonali:

- 1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie - pismo RDOŚ-32-WOOS-7040/56/3/09 z dnia 11 marca 2009 r.,
- 2) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Szczecinie - pismo WS-N.NZ-4001-339/09 z dnia 03 marca 2009 r.

4. Ocena istniejącego stanu środowiska.

4.1. Położenie i ogólna charakterystyka obszaru objętego opracowaniem.

Gmina Trzebiatów jest miejsko-wiejską gminą nadmorską, jedną z większych pod względem wielkości obszaru gmin województwa zachodniopomorskiego (225 km²). Od zachodu Trzebiatów graniczy z gminą Rewal i Karnice, od południa z Gryficami i Brojcami, od wschodu z gminą Siemysł i gminą wiejską Kołobrzeg. Gmina Trzebiatów należy do powiatu Gryfickiego. Jest to powiat o przewadze funkcji rolniczej z funkcją turystyczno-wypoczynkową rozwiniętą w wąskim pasie przyległym bezpośrednio do wybrzeża.

Pod względem fizyczno-geograficznym obszar gminy Trzebiatów położony jest w obrębie makroregionu Pobrzeża Szczecińskiego. Część północna gminy położona jest na Wybrzeżu Trzebiatowskim, większą część obszaru gminy obejmuje Równina Gryficka (J. Kondracki, 1994). Trzebiatów leży w dorzeczu Regi. Głównymi funkcjami gminy są rolnictwo i osadnictwo; funkcja uzupełniająca - obsługa ruchu turystycznego i wypoczynku koncentruje się tylko w dwóch miejscowościach: Mrzeżynie i Rogowie.

Miasto Trzebiatów jest wielofunkcyjnym, lokalnym ośrodkiem obsługi; jego podstawowe funkcje to funkcja: administracyjna, kulturalna, osiedleńcza i produkcyjna.

Ludność gminy wynosiła w roku 2001 - 17.386 osoby, w tym 10.420 stanowili mieszkańcy miasta, co powodowało, że wskaźnik gęstości zaludnienia był dość wysoki - 77,3 osób/km². Saldo migracji było w roku 2000 ujemne i wynosiło - 69 osób.

Elementem charakteryzującym gminę pod względem gospodarczym jest również użytkowanie gruntów. Na ogólną powierzchnię gminy 22.544 - 14.126 ha (15.065 ha) to użytki rolne, w tym grunty orne zajmują 9.114 ha, łąki 3.845 ha, pastwiska 1.136 ha, sady 31 ha, 3026 ha (3.120 ha) to lasy, a 5.392 ha (4359 ha) to inne powierzchnie (wody, zabudowa, drogi, nieużytki, plaże).

4.2. Istniejący stan i funkcjonowanie środowiska na terenie opracowania oraz zgodność jego użytkowania z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi.

4.2.1. Geologia.

Obszar gminy pokrywają całkowicie utwory czwartorzędowe o zmiennej miąższości uwarunkowanej konfiguracją podłoża podczwartorzędowego. Znaczną część powierzchni pokrywają gliny zwałowe budujące morenę denną oraz pagórki i wzgórza moren czołowych

recesyjnych. Znaczenie surowcowe miały gliny wydobywane w ubiegłych latach dla potrzeb ceramiki budowlanej w rejonie Włodarki: złoża „Włodarka” o zasobach udokumentowanych w kat. C₁+B w wysokości 42 tys.m³ (stan na 31.12.1992r). W obrębie dołów poeksploatacyjnych zlokalizowane było olbrzymie wylewisko odbierające od kilkunastu lat ścieki z całej strefy nadmorskiej oraz wysypisko komunalne. Oprócz gliny zwałowej kopalinę stanowiły ility i mułki zastoiskowe, które w procesie produkcji mieszano razem w celu wytwarzania cegieł pełnych klasy 100.

Gliny morenowe były do niedawna pospolitym surowcem wydobywanym dla potrzeb niewielkich cegielni i do budowy wałów ochronnych wzdłuż rzeki Regi. Obecnie eksploatację zarzucono, zostały niewielkie wyrobiska - glinianki w Trzebiatowie, Gołańczy, Gąbinie, Lewicach, Trzebuszu, Robach, Gorzysławiu.

Na obszarze gminy nie ma udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego. W przeszłości eksploatowano na potrzeby lokalne niewielkie złoża w rejonie Czaplina, Ninikowa, Lędzina, Gorzysławia, Trzebusza, Siemidarżna, Gołańczy Pomorskiej, Lewic, Mrzeżyna.

Eksploatowano niewielkie złoża w obrębie form szczelinowych oraz piaski akumulacji lodowcowej występujących w formie cienkich pokryw na glinie zwałowej. Przedmiotem eksploatacji były również piaski rzeczne w dolinie Regi, które wydobywano na potrzeby miejskiej betoniarni w Trzebiatowie. Złoża te zostały wstępnie rozpoznane robotami górniczymi i posiada technologiczną charakterystykę surowca do sporządzenia zapraw drogowych i betonów oraz zapraw budowlanych. W obrębie wydym nadmorskich i pokryw eolicznych występują piaski drobnoziarniste które ze względu na przyrodniczo-techniczne wymogi ochrony brzegu morskiego oraz nadmorskich zespołów leśnych nie mogą być przedmiotem eksploatacji.

Surowce energetyczne: torfy i gytie występują powszechnie w obrębie przymorskiej doliny wód roztopowych i w dolinach marginalnych tworząc rozległe równiny bagienne. Są to w przewadze torfy niskie, rzadziej torfy przejściowe. Lokalnie (Siemidarżno, Roby) doszło do powstania niewielkich torfowisk wysokich pochodzenia pojeziernego. Wszystkie złoża torfów zostały przebadane geobotanicznie i zinwentaryzowane w latach 50-60-tych, a ich zasoby udokumentowano w kat. C₂. W roku 1972 przeprowadzona została przez Akademię Rolniczą ze Szczecina rewizja zasobów ze względu na intensywne zmniejszenie zasobów spowodowane eksploatacją tego surowca na cele opałowe i rolnicze. Torfy wykorzystywano do produkcji ziemi ogrodniczej, nawozów torfowych, kompostów. Obecnie dokumentowanie zasobów oraz eksploatacja torfów wymaga uzyskania koncesji: zgodnie z Ustawą o prawie geologicznym i górniczym z 1994 roku torfy są zaliczane do kopalin pospolitych, a przy kreślonej jakości do kopalin leczniczych.

Wszystkie złoża na terenie gminy są wg klasyfikacji IMiUZ są złożami chronionymi i nie powinny być przedmiotem eksploatacji ze względu na ochronę środowiska przyrodniczego. Wyjątek stanowi złoża torfów „Gołańcz”, gdzie udokumentowano zasoby torfów borowinowych wynoszące 282 tys. m³. Złoża te może być uwzględnione do eksploatacji po opracowaniu dokumentacji geologicznej w kat. C₁+B po otrzymaniu koncesji geologicznej.

Na terenie gminy występują udokumentowane złoża gazu ziemnego związane z piaszczystymi poziomami karbonu górnego. Eksploatowany gaz jest gazem

bezgazolinowym, azotowo-helowym z domieszką kondensatu naftowego i zawiera 41-55% węglowodorów. Wydajności z otworów gazonośnych złoża Gorzysław wahają się od 24 do 331 Nm³/min. Złoże **gazu ziemnego Gorzysław N** było niewielkim, wysokociśnieniowym złożem typu strukturalnego, w którym skałą zbiornikową jest cechsztyński dolomit płytowy. Pojemność złoża okazała się w trakcie eksploatacji ograniczona. Aktualnie nie jest eksploatowane. Wydobycie gazu na terenie gminy nie ma niekorzystnego wpływu na środowisko. Dla eksploatacji złóż gazu na terenie gminy Trzebiatów wyznaczono obszar i teren górniczy (granice pokrywają się).

4.2.2. Hydrologia.

Wody powierzchniowe

Układ hydrologiczny gminy Trzebiatów tworzą wody powierzchniowe i podziemne. Do wód powierzchniowych zaliczamy jeziora, rzeki i inne drobniejsze ciek i kanały melioracyjne. Jezioro Resko Przymorskie (szóste co do wielkości w województwie szczecińskim) jest płytkim (ok. 2,5 m głębokości) jeziorem przybrzeżnym oddzielonym od morza wąskim pasem mierzei nadbudowanym przez wał wydmy. Obecnie uchodzą do niego rzeki: Stara Rega, Błotnica, Łużanka i Bagienny Rów. Poziom wody w jeziorze jest zmienny, zależny od często wiejących tu wiatrów od morza powodujących cofki, stąd zmienne dane o powierzchni jeziora - od 580 do 620 ha.

Duży udział w wodach powierzchniowych mają przepływające przez gminę rzeki. Największą z nich jest Rega wraz z licznymi drobnymi dopływami i kanałami melioracyjnymi, która uchodzi do morza w Mrzeżynie sztucznym kanałem, przekopanym w roku 1456. Dawniej uchodziła do jeziora Resko Przymorskie, a pozostałością dawnego koryta jest Stara Rega. W części południowej Rega wykorzystuje przebieg wąskiej rynny subglacialnej, a w części północnej szeroką dolinę wód roztopowych. Od Trzebiatowa płynie doliną marginalną w poziomie tarasu zalewowego (0,5 - 0,8 m n.p.m.) tworząc wąską strefę korytową i szeroką strefę powodziową.

Rzeka Dębosznica, wyznaczająca częściowo wschodnią granicę gminy i województwa, płynie w wąskiej, silnie zatorfionej dolinie.

Wody podziemne

Pradolina Przymorska stanowi jedyną o łatwo odnawialnych zasobach strukturę hydrogeologiczną dla zaopatrzenia w wodę pasa nadmorskiego. Użytkowy poziom wodonośny w obrębie doliny jest poziomem płytkim i ze względu na izolację odpowierzchniową łatwo podatnym na degradację zasobów jakościowych wód podziemnych. Wody podziemne pozostają w obrębie doliny w wyraźnym kontakcie z wodami powierzchniowymi bogatej sieci rowów melioracyjnych i starych wyrobisk potorfowych. Zagrożenie dla ochrony zasobów wodnych stanowią powierzchniowe wylewiska ścieków nieszczelne szamba oraz wysypiska śmieci. Jakiegokolwiek powiększenie już istniejącego ładunku i emisji zanieczyszczeń w obręb poziomu użytkowego musi doprowadzić do degradacji jego zasobów wodnych.

Obszary ochronne.

Wszystkie miejscowości zaopatrywane są z ujęć wody zlokalizowanych na terenie gminy (wyjątek m. Lewice zasilane z m. Darżewo gm. Brojce). Poszczególne ujęcia obejmują swoim zasięgiem następujące miejscowości:

Ujęcie wody w Trzebiatowie (eksploatuje ZWiK Trzebiatów)

- miasto Trzebiatów
- m. Jaromin
- m. Mirosławice
- m. Gąbin
- m. Białoboki
- m. Chełm Gryficki
- m. Włodarka
- m. Zapolice
- m. Rogozina

Ujęcie wody w Mrzeżynie (eksploatuje ZWiK Trzebiatów)

- m. Mrzeżyno
- tereny byłej JW w Mrzeżynie
- m. Rogowo

Ujęcie wody w Nowielicach (eksploatuje ZWiK Trzebiatów)

- m. Nowielice
- m. Trzebusz

Ujęcie wody w Robach (eksploatuje ZWiK Trzebiatów)

- m. Roby
- m. Bieczyno
- m. Bieczynko
- m. Gorzysław

Ujęcie wody w Sadlnie (eksploatuje ZWiK Trzebiatów)

- m. Sadlno

Ujęcie wody w Chomętowie (eksploatuje ZKUWiM Goleniów)

- m. Chomętowo
- m. Chomętowo Kolonia

Ujęcie wody w Kłodkowie (eksploatuje ZKUWiM Goleniów)

- m. Kłodkowo
- m. Wlewo

Ujęcie wody Gosław-Gołańcz (eksploatuje ZKUWiM Goleniów)

- m. Gołańcz Pomorska
- m. Gołańcz Pomorska Osiedle
- m. Paliczyno
- m. Gosław
- m. Siemidarżno

Ujęcie wody w Darżewie gm. Brojce (eksploatuje PUWiS Nowogard)

- m. Lewice

Studium wskazuje iż zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne (art. 51) w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia mogą być ustanawiane strefy ochronne ujęć wody. W strefach tych - ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód podziemnych, obowiązują określone w przepisach odrębnych zakazy i nakazy, które należy uwzględnić w opracowywanych planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

4.2.3. Zagrożenie powodzią

Zagrożenie powodziowe w zlewni rzeki Regi nie jest duże i występuje w niewielkim zakresie w bezpośredniej dolinie rzeki, w większości przypadków jest ono wynikiem nałożenia się kilku czynników atmosferycznych, np. opady i sztorm, roztopy i sztorm.

Obszary, na których wezbrania wody w rzece powodowały z różnym nasileniem podtapianie lub zalewanie obejmują rejony miast: Łobez, Resko, Płoty, Gryfice oraz w największym stopniu Trzebiatów.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne na terenie gminy Trzebiatów znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj.:

- obszar pomiędzy linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym,
- obszar pasa technicznego.

Na obszarach tych obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z przepisów odrębnych.

Zgodnie z opracowaniami studialnymi, wykonanymi przez RZGW w Szczecinie, część terenów położonych w gminie Trzebiatów znajduje się w obszarze zagrożonym wodami powodziowymi o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% (strefa A1). Na terenach tych, w miejscach wskazanych w niniejszym Studium jako nowe tereny budowlane, należy zapewnić skuteczny system ochrony przeciwpowodziowej przed ich zabudową.

Rega jest największą rzeką województwa szczecińskiego (wyłączając Odrę). Całkowita powierzchnia zlewni rzeki Regi wynosi 2723 km², a jej długość 199 km. W zlewni znajduje się 136 jezior o powierzchni powyżej 2,0 ha. W danych wieloletnich średnioważony opad atmosferyczny wynosi 620,5 do 669,0 mm dla całej zlewni, natomiast wielkość normalnego opadu rocznego dla miasta Trzebiatowa jest równa 612,0 mm.

Na odcinku od km 12+700 do km 16+900 Rega przepływa przez miasto Trzebiatów, stwarzając zagrożenie powodzią. W 1921 roku na Redze wykonano dwuwęzłowy stopień wodny dla potrzeb produkcji energii elektrycznej. Powyżej zwartej zabudowy miasta wykonano jaz rozdzielczy, który ma za zadanie:

- stałe piętrzenie wody w rzece i kierowanie jej w części lub w całości do kanału energetycznego,
- bezpieczne przeprowadzenie na dolne stanowisko rzeki Regi wód powodziowych oraz nadmiaru wód bieżącego przepływu ponad wydatek kanału energetycznego.

Zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym stałe piętrzenie wody na jazie utrzymywane jest na rzędnej 5,53 m nrm w okresie zimowym (od 01.11 do 15.03) i 5,25 m nrm w okresie letnim (od 16.03 do 31.10). Zasięg cofki przy przepływie SQ (średniej wody) wynosi od L=2520 m do L=3960 m, obejmując grunty wsi Miroslawice i Gąbin na południe od Trzebiatowa.

Dla potrzeb obliczeniowych, na podstawie krzywej konsumpcyjnej rzeki Regi w przekroju wodowskazu Trzebiatów określono rzędne zwierciadła wód wynoszą:

$Q_{50\%} = 55 \text{ m}^3/\text{sek}$; $H=363 \text{ cm}$; rzędna zwierciadła wody – $0,12 = 3,63 = 3,51 \text{ m npm}$
przepływ dozwolony

$Q_{75\%} = 45 \text{ m}^3/\text{sek}$; $H=323 \text{ cm}$; rzędna zwierciadła wody – $0,12 = 3,23 = 3,11 \text{ m npm}$
przepływ nieszkodliwy.

Stan ostrzegawczy na wodowskazu w Trzebiatowie określany jest na poziomie $H=330 \text{ cm}$ tj. na rzędnej $3,42 \text{ m npm}$, a stan alarmowy na poziomie $H=350 \text{ cm}$ tj. na rzędnej $3,62 \text{ m npm}$.

Z obserwacji i pomiarów wynika, że przepustowość stopnia wodnego w Trzebiatowie jest niewystarczająca i nie spełnia wymogów stawianych obiektom hydrotechnicznym zakwalifikowanym do IV klasy ważności technicznej. Łączna przepustowość stopnia wodnego wynosi $91,70 \text{ m}^3/\text{sek}$, a powinna wynosić:

- przepływ miarodajny – $Q_{3\%} = 113,30 \text{ m}^3/\text{sek}$
- przepływ kontrolny - $Q_{1\%} = 127,20 \text{ m}^3/\text{sek}$

Najbardziej zagrożonym powodziowo rejonem w zlewni Regi jest jej ujściowy odcinek. Dlatego też, głównie tam zlokalizowane są obiekty związane z ochroną powodziową: łącznie **25,5 km wałów przeciw powodzi, 4 poldery, 5 stacji pomp**, 1 magazyn **przeciwpowodziowy** i w Mrzeżynie. Podejmowanie przedsięwzięć inwestycyjnych i innych działań mających na celu ochronę przeciwpowodziową, należy do zadań administracji państwowej.

Tereny położone na południe od istniejącej zabudowy Mrzeżyna na obszarze pradoliny Starej Regi, narażone są na okresowe podtapianie ze względu na wysokie stany wód w rzece Rega, a także bezpośrednie zalanie przy stanach powodziowych.

Przy północnych wiatrach i jednoczesnym zalodzeniu wód Bałtyku zdarza się podwyższenie zwierciadła wody w rzece Redze przy jej ujściu do morza. Wówczas poziom wody sięga poziomu nabrzeża, a sporadycznie przekracza go nawet o 30 cm . Z uwagi na istniejącą po jej prawej stronie zabudowę nie ma możliwości wykonania obwałowania na odcinku od morza do mostu.

Lewy brzeg jest wyższy i bardziej zalesiony. Jedynym rozwiązaniem jest praktykowane dotychczas okresowe bagrowanie końcowego odcinka rzeki, co obniża poziom kry. Jest to bardzo istotne podczas zim szczególnie mroźnych.

Południowe użytki zielone są ochronione przez istniejące wały i przepompownie, które wymagają bieżących napraw i modernizacji. Rzędna wałów przeciwpowodziowych poniżej Mrzeżyna wynosi od $1,20$ do $1,8 \text{ m n.p.m.}$

4.2.4. Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych

Głównym typem zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych są procesy abrazji czyli erozji morskiej (niszczenie brzegu). Wzdłuż linii brzegowej gminy Trzebiatów występuje brzeg mierzejewo-wydmowy, który przy wysokich stanach morza jest na całym odcinku silnie podcinany. Tworzy się podcios klifowy wału wydmowego, niszczone jest roślinność porastająca wydmy i wprowadzana dla ochrony brzegu tzw. zabudowa biologiczna. Często zniszczeniu ulegają zejścia na plaże. Transport wzdłuż brzegowy rumowiska przydenne

powoduje stałe zapiaszczanie ujścia Regi i przetoki jeziora Resko. Konieczne jest także stosowanie zabiegów sztucznego zasilania plaży.

Drugim typem jest potencjalnie występujące zagrożenie procesami ruchów masowych (osuwiska, zsuwy i spływy zboczowe). Rozwijają się one przy znacznych spadkach terenu, wzdłuż krawędzi wysoczyzny morenowej, w rozcięciach głębokich dolin rynnowych przy sprzyjających warunkach budowy geologicznej i warunkach wodnych.

Strefy z możliwością rozwoju osuwisk wymagające odpowiedniej osłony i wyłączenia spod zabudowy to:

- krawędź doliny rzeki Regi w rejonie Kłódkowa i Regi oraz na północ od Nowielic;
- północna krawędź wysoczyzny morenowej w rejonie Sadlna i Sadlenka;
- zbocza pagórków kemowych w rejonie Chomętowa.

Zagrożeniem są również podtopienia związane z podnoszeniem się poziomu wód gruntowych następującym na skutek zwiększonych opadów, zalewów powodziowych czy też spiętrzeń sztormowych wód w ujściu Regi czy na jeziorze Resko (tzw. cofka odmorska).

Utrudniona infiltracja w głąb powodowana wystąpieniem warstwy izolującej (np. obniżenia bezodpływowe czy dolinki rzeczne podścielone glinami) powoduje długotrwałe podniesienie się zwierciadła wód gruntowych i zagrożenie dla występujących w tej strefie obiektów kubaturowych lub liniowych.

4.2.5. Szata roślinna i świat zwierzęcy.

4.2.5.1. Waloryzacja faunistyczna.

• Roślinność potencjalna

Według "Mapy roślinności potencjalnej..." w północnej części gminy w pasie wydmy dominują siedliska nadmorskiego boru bażynowego (*Empetro nigri* - Pinetum).

Obszary Pradoliny zajmują siedliska subatlantyckiej wilgotnej dąbrowy acidofilnej (*Betulo* - *Quercetum roboris*) oraz, na glebach torfowych, olsu środkowoeuropejskiego (*Carici elongatae* - *Alnetum* s.l.).

Obszar wysoczyzny jest potencjalnym siedliskiem żyznej buczyny niżowej (*Melico* - *Fagetum*). Zajmuje on największą powierzchnię w gminie, jest jednak, ze względu na żyzne gleby, zajęty przeważnie przez uprawy rolne.

W okolicy Trzebiatowa i na zboczach doliny Regi występują siedliska subatlantyckich grądów bukowo-dębowo-grabowych w ubogiej postaci pomorskiej (*Stellario* - *Carpinetum*).

Rozmyte zagłębienia w południowo-wschodniej części gminy są siedliskami łęgów olszowo-jesionowych (*Circae* - *Alnetum*).

Ekstrazonalnie występują siedliska roślinności halofilnej (w Pradolinie Przymorskiej) oraz kompleksy torfowisk wysokich i wrzosowisk atlantyckich (pierwotnie bezodpływowe zagłębienia w obrębie wysoczyzny morenowej).

Wszystkie te siedliska podlegają ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

• Roślinność rzeczywista i jej przemiany

Dokonane podczas inwentaryzacji w sezonie 1996/1997 obserwacje pozwalają stwierdzić znaczne zróżnicowanie szaty roślinnej. Stopień jej naturalności jest różny, zależny od

dotychczasowego stopnia antropopresji. Najlepiej zachowana jest roślinność oraz terenów wycofanych z użytkowania przed wielu laty.

Na terenach niedostępnych dla gospodarki i turystyki (dotychczasowe tereny wojskowe) zachowała się roślinność zgodna z siedliskiem (zbiorowiska leśne), wśród których do najcenniejszych należą stare bory bażynowe i nienaruszone fitocenozy torfowiskowe i bagienne. Wśród nich należy wymienić przede wszystkim Las Trzebiatowski, jeden z nielicznych większych kompleksów leśnych o drzewostanie pozostającym w dużej zgodności z siedliskiem i o wybitnych walorach krajobrazowych.

Na terenach wycofanych z użytkowania przed wielu laty również występuje dobrze zachowana roślinność. Sytuacja taka dotyczy głównie terenów byłych użytków zielonych na których zachodzą przemiany sukcesyjne o różnym stopniu zaawansowania. Są tu reprezentowane wszelkie stadia od pozostałości zbiorowisk łąkowych, poprzez ziołorośla, turzycowiska, szuwały do zarośli wierzbowych i leśnych zbiorowisk olsowych i łęgowych. Tempo i kierunek sukcesji uzależnione są w znacznym stopniu od intensywności dawnego odwodnienia i stopnia degradacji gleb (w szczególności torfów).

Grunty porolne zostały w części zalesione i weszły w skład oddziałów leśnych w administracji Lasów Państwowych. Ich wartość przyrodnicza rośnie wraz z wiekiem i unaturalnianiem się ich flory. Często tworzą strefę buforową wokół naturalnych i regenerujących się ekosystemów torfowiskowych. Cennym elementem krajobrazu rolniczego są niewielkie enklawy drzew i krzewów.

Na stromych zboczach dolin rzecznych i krawędziach Pradoliny utrzymują się interesujące fragmenty grądów. Na miejscach nasłonecznionych występują pasy ciernistych zarośli tzw. czyżni. Oprócz dużego waloru krajobrazowego pełnią one ważną rolę dla zwierząt, głównie ornitofauny. W zadrzewieniach i zakrzewieniach śródpolnych spotykane są egzemplarze drzew i krzewów o wymiarach pomnikowych.

Występujące w krajobrazie rolniczym obszary zieleni urządzonej (np. cmentarzyki wiejskie) wycofane z użytkowania, stanowią często jedyne enklawy roślinności zgodnej z siedliskiem. Spotyka się tu także rośliny chronione, związane z człowiekiem, lecz obecnie zdziczałe oraz wiele okazów pomnikowych drzew.

Dobrze zachowane aleje i szpalery drzew przy szlakach komunikacyjnych wyróżniają gminę Trzebiatów spośród innych regionów województwa. Stwierdzono tu występowanie 12 alej, które powinny być objęte ochroną w pierwszej kolejności. Ich wartość polega nie tylko na ich estetyce. Pełnią one również ważną rolę jako ważne lokalne korytarze ekologiczne stanowiąc miejsca ukrycia i ciągi migracyjne dla zwierząt zamieszkujących przyległe łąki i pola.

• **Najcenniejsze obiekty florystyczne.**

Głównym walorem gminy Trzebiatów jest obecność na jej terenie gatunków związanych z siedliskami pasa nadmorskiego - wydmy, nadmorskimi borami bażynowymi, solniskami oraz subatlantyckimi torfowiskami i wrzosowiskami. Stanowiska takich gatunków ubywają masowo w innych rejonach naszego Wybrzeża, co nakłada na mieszkańców gminy szczególny obowiązek troski o ich przetrwanie.

Na terenie gminy Trzebiatów stwierdzono występowanie

- 22. gatunków roślin objętych ochroną całkowitą,
- 10 gatunków pod ochroną częściową,
- 15 gatunków których byt na Pomorzu jest zagrożony (Żukowski, Jackowiak, 1995)
- 44 gatunki uznane za rzadkie i interesujące.

W gminie Trzebiatów rozpoznano szereg wybitnie wartościowych i wartościowych obiektów florystycznych. Należą do nich fragmenty lasów, łąk, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, torfowiska, aleje, starodrzewy, grupy drzew, drzewa pomnikowe i stanowiska rzadkich i chronionych roślin.

Do najbardziej zasługujących na uwagę należą następujące obiekty :

- **Bór bażynowy w Mrzeżynie** - zbiorowisko leśne boru bażynowego z charakterystycznymi gatunkami na typowym siedlisku wydmy nadmorskich.
- **Słonawy koło Włodarki** - kompleks porzuconych łąk i pastwisk z roślinnością solniskową.
- **Mszarnik Roby** - regenerujące się torfowisko wysokie typu bałtyckiego z mszarnikiem wrzośca bagiennego.
- **Lewice I** kompleks torfowisk, bagiennych zarośli i lasów.
- **Lewice II** kompleks torfowisk, bagiennych zarośli i lasów.
- **Mszar Gąbin** kompleks torfowisk, bagiennych zarośli i lasów.
- **Mszar Chomętowo** torfowisko mszarne, bagienne zarośla i lasy.
- **Mszar Gołańcz** torfowisko mszarne, bagienne zarośla i lasy.

większe powierzchnie o wysokich walorach przyrodniczych pod względem florystycznym i krajobrazowym :

- **Sadlenko** - lasy liściaste na krawędzi doliny z kilkudziesięcioma okazami pomnikowych drzew (głównie buki); liczne wąwozy z wypływami wód źródłowych; podzboczowy pas kopułowych torfowisk źródłowych.
- **Jaromin** Zespół zabytkowo - parkowy obecnie zajmowany częściowo przez Dom Pomocy Społecznej, częściowo przez jednostkę wojskową. Fragment dawnego parku obecnie stanowi oddział leśny (dom. drzewostan bukowy), 27 drzew spełnia wymogi drzew pomnikowych o rozmiarach.
- **„Szkółka leśna” Trzebiatów** szpalerami egzotycznych drzew, wśród pól. Być może był to początek ogrodu dendrologicznego.
- **Wlewo** - Kompleks obejmujący zdziczały park, aleję, drzewostan wewnątrz wsi i zadrzewioną skarpę doliny Regi
- **Wzgórze klasztorne w Trzebiatowie (Wyszków)** - wzgórze nad Regą, na szczycie ruiny po klasztorze, otoczone starodrzewem. Zbocza porośnięte murawą z elementami ciepłolubnymi
- **Park miejski w Trzebiatowie** - obszar historycznego założenia parkowego "Królewski Gaj" Imponujący drzewostan (por. spis pomników) złożony z gat. grądowych i łąkowych

oraz wartościowe przyrodniczo tereny i obiekty o nie w pełni rozpoznanych walorach, lub niedostępne do badań w trakcie prac terenowych:

- Mrzeżyno - pas nadmorski
- wybrzeże między Mrzeżynem a Rogowem
- ujściowa dolina Regi
- Stara Rega
- krawędź pradoliny k. Robów
- łąki w dolinie rzeki Sarniej
- Bieczynko - "Wielkie Bagno"
- dolina Dęboszniczy
- Przełomowa Dolina Regi - na jej obszarze wyróżniono kilka najbardziej interesujących fragmentów: zbocze od Kłódkowa w str. Trzebiatowa, zbocze od Gąbina do Mirosławic, dolina Regi koło Wlewa, dolina Regi powyżej Wlewa
- Las Trzebiatowski
- źródłiskowa dolina k. Siemidarżna
- stawek śródpolny k. Siemidarżna
- kwaśne mechowisko k. Gorzysławia
- torfowisko II k. Chomętowa

4.2.6. Gleby.

Obszar północnej części województwa szczecińskiego wypełniony jest głównie utworami polodowcowymi, a w pradolinach i obniżeniach terenowych utworami holocenowymi (torfami). Skałami macierzystymi gleb są gliny zwałowe, prawie wyłącznie bezwęglanowe oraz piaski zwałowe i dolinowe.

Gleby gruntów ornych to w większości gleby brunatne wyługowane oraz gleby odgórnie oglejone na utworach dwuczłonowych (Borowiec i in., 1977; 1981). W lasach dominują gleby bielcowe z nieznacznym udziałem gleb odgórnie oglejonych i brunatnych wyługowanych. Gleby użytków zielonych to przeważnie torfy niskie. W obniżeniach terenowych występują nieduże fragmenty różnie użytkowanych czarnych ziem, murszów i piasków murszastych.

4.2.7. Klimat.

Położenie obszaru gminy Trzebiatów w obrębie Krainy Pobrzeża Kołobrzeskiego (pas szerokości około 10 kilometrów) ma swoje bezpośrednie konsekwencje klimatyczne. Krainę tę charakteryzuje klimat morski, jednak wbrew pozorom jest on kształtowany głównie wpływami Oceanu Atlantyckiego. Oddziaływanie Morza Bałtyckiego ma tu mniejsze znaczenie o charakterze lokalnym, lecz decyduje to o specyficznym mikroklimacie tego obszaru. Powietrze, zwłaszcza na plażach, zawiera korzystny dla zdrowia aerozol morski składający się między innymi z cząstek soli oraz jodu.

Termika tego obszaru jest charakterystyczna dla klimatu umiarkowanego o odmianie oceanicznej. Odzwierciedla się to w stosunkowo małych różnicach między temperaturą lata i zimy oraz w dużej wilgotności względnej powietrza, dochodzącej nawet do 80 %. Klimat w tym rejonie ma zimy stosunkowo ciepłe i łagodne, a lata chłodniejsze niż w innych rejonach

kraju. Średnia temperatura lipca nie przekracza tu 17 °C, natomiast średnia stycznia oscyluje na poziomie –1.5 °C. Taki rozkład temperatur jest przyczyną najniższej rocznej amplitudy temperatur powietrza w skali całego kraju, która wynosi ok. 19 °C . Średnia temperatura roczna wynosi 7,6 °C i jest wartością niższą, niż średnia roczna dla całego obszaru Polski. Liczba dni bardzo mroźnych średnio wynosi ok. 10 dni w roku. Zimą rzadko notuje się większe opady śniegu, natomiast późnym latem i jesienią pojawiają się mgły i mżawki. Najwięcej dni słonecznych notuje się od maja do sierpnia. Występuje tu wysoka średnia roczna suma uśłonecznienia i jest jedną z najwyższych w Polsce.

Ważną cechą tego klimatu jest duża ilość dni z silnymi wiatrami z kierunków zachodnich szczególnie w okresach sztormowych. Największą częstość wiatrów zanotowano z kierunku południowo-zachodniego (SW) oraz zachodniego (W) – najbliższa stacja meteorologiczna w Kołobrzegu. Średnia roczna prędkość wiatru kształtuje się na poziomie ok. 4 m/s (ok. 5 m/s na wysokości 50 m nad powierzchnią gruntu) i jest jedną z najwyższych w Polsce. Rzadko zdarzają się natomiast dni bezwietrzne.

W okresie letnim nie bez znaczenia jest również lokalna cyrkulacja bryzowa, która podczas ciepłego dnia wywołuje wiatr znad morza w kierunku lądu, natomiast w ciągu nocy wiatr kompensacyjny w kierunku przeciwnym.

Roczne opady kształtują się na poziomie ok. 600-700 mm rocznie, przy czym większa ich część, czyli ok. 400 mm przypada na półrocze ciepłe. Liczba dni z opadem, średnio sięga 180 dni w ciągu roku. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni rocznie.

4.2.8. Zanieczyszczenie powietrza.

Na poziomie krajowym przyjmuje się ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 50%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu z roku 1990. Na poziomie województwa zachodniopomorskiego przyjmuje się wskaźniki krajowe, z wyjątkiem dwutlenku siarki, gdzie szacuje się 30% zmniejszenie emisji oraz tlenków azotu 20% zmniejszenie emisji. Przyjmuje się, że na terenie powiatu wskaźniki te będą kształtowały się podobnie jak na terenie województwa. Jednak dokładne określenie tych wartości jest obarczone dużym błędem ze względu na rozproszenie i w większości niewielkie źródła emisji zanieczyszczeń. Na terenie powiatu emisja powyższych zanieczyszczeń do atmosfery nie stanowi zagrożenia.

4.2.9. Gospodarka wodno-ściekowa.

W ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w Gminie Trzebiatów wyznaczono Aglomerację Trzebiatów obejmującą miejscowości: Trzebiatów, Chełm Gryficki, Mrzeżyno, Roby Rogowo, Zapolice Sadlno, Włodarka, Nowielice Białoboki, Gorzysław, Bieczyno, Gołańcz Pomorska, Chomętowo, Kłodkowo, Gąbin, Mirosławice, Jaromin, Lewice, Siemidarżno, Gosław, Wlewo. Zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 18 lipca, 2001 r. Prawo Wodne (tekst jednolity: Dz. U. 2005 r. Nr 239 poz. 2019) aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna duża komunalna oczyszczalnia ścieków mechaniczno-

biologiczna. Znajduje się ona na przedmieściu Trzebiatowa przy ul. Szosa Niechorska. Oczyszczalnia ta o proj. przepustowości $Q_{dob.} = 4500 \text{ dm}^3 / \text{d}$ działa od roku 1994 i osiąga wysoki stopień redukcji zanieczyszczeń. W chwili obecnej obciążona jest w 70%. Do w/w oczyszczalni ścieków spływają ścieki sanitarne z miasta Trzebiatów oraz miejscowości Mrzeżyno, Trzebusz PGR i Nowielice.

W poszczególnych miejscowościach gm. Trzebiatów system oczyszczania i odprowadzania ścieków przedstawia się następująco:

m. Trzebiatów

miasto Trzebiatów posiada system kanalizacji sanitarnej złożony z rurociągów i kolektorów $\phi 160 \div \phi 500$. Kanalizacja o spływie grawitacyjnym wspomagana jest lokalnymi przepompowniami ścieków z rurociągami tłocznymi. Ścieki z miasta spływają do przepompowni centralnej przy ul. Parkowej, skąd tłoczone są rurociągiem tłocznym (o dł. ok. 2,3 km.) do oczyszczalni ścieków.

m. Mrzeżyno

Cała miejscowość posiada nową kanalizację sanitarną budowaną w latach 1998 ÷ 2000. Ścieki spływają do przepompowni głównej przy ul. Trzebiatowskiej i dalej tłoczone są rurociągiem tłocznym dł. ok. 10 km. do komunalnej oczyszczalni ścieków w Trzebiatowie. Na terenie m. Mrzeżyno istnieje kanalizacja złożona z kolektorów $\phi 160 \div 500 \text{ mm}$ o spływie grawitacyjnym oraz kanalizacja ciśnieniowa złożona z trzech przepompowni lokalnych i rurociągów tłocznych.

m. Nowielice i m. Trzebusz (os. mieszkaniowe)

Miejscowości te posiadają kanalizację sanitarną wybudowaną w czasach działalności PGR. Obecnie ścieki odprowadzane są do przepompowni lokalnych i dalej poprzez rurociąg tłoczny Mrzeżyno – Trzebiatów do oczyszczalni ścieków w Trzebiatowie.

m. Jaromin

Miejscowość Jaromin stanowią koszary wojskowe z os. mieszkaniowym. Obecnie na terenie części koszar mieści się DPS. Wszystkie obiekty wojskowe i cywilne odprowadzają ścieki do istniejącej oczyszczalni ścieków (oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna $3 \times 100 \text{ m}^3$ typ „Bioblok”) i dalej do rzeczki Sekwanki. Oczyszczalnia jest w złym stanie technicznym i nie nadaje się do remontu. Planowana jest jej likwidacja.

m. Gołańcz Pomorska i Mirosławice

Obie miejscowości posiadają kanalizację sanitarną budowaną w czasach działalności PGR. Kanalizacja jest w złym stanie technicznym. Ścieki odprowadzane są na stare wyeksploatowane osadniki Imhoffa które nie zapewniają właściwej redukcji zanieczyszczeń. W Mirosławicach z osadnika ścieki płyną do rzeki Regi natomiast w Gołańczy do lokalnego cieków wodnego.

m. Rogozina, Zapolice, Włodarka, Chełmn Gryficki, Chomętowo, Sadlno, Sadlenko, Kłódkowo, Wlewo, Roby, Gorzysław, Bieczyno, Bieczynko, Paliczyno, Siemidarżno, Lewice i Gąbin.

Miejscowości te posiadają sieci wodociągowe, ale nie mają żadnych uregulowanych i kontrolowanych systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków. Powstałe ścieki odprowadzane są do lokalnych lub przydomowych zbiorników bezodpływowych. Najczęściej

odbywa się niekontrolowany odpływ ścieków do gruntu, rowów lub małych cieków wodnych

4.2.10. Walory krajobrazowe i kulturowe.

Pierwsze wzmianki o warownym grodzie Tribetov - Trzebiatów pochodzą z 1180 roku, późniejsze z 1208 r mówią o terra Tribetov. Gród ten powstał na wzniesieniu w zakolu rzeki Regi, a obok niego rozwinęła się osada rzemieślniczo- targowa. W roku 1277 osada otrzymała z rąk książąt pomorskich Barnima I i Warcisława III prawa miejskie oparte na prawie niemieckim. Brak przekazów o uposażeniu miasta związanym z lokacją, wiadomo, że nadania ziemskie były znaczne i dzielone pomiędzy miasto i pobliski klasztor Norbertanów. W 1281 roku potwierdzono prawa miejskie oparte na zmienionym prawie lubeckim (mieszkańcy otrzymali wolności celne i uprawnienia handlowe).

Rega stanowiła ważny wodny trakt handlowy, przez miasto przechodziła droga lądowa łącząca Kołobrzeg ze Szczecinem, Stargardem i Gryficami.

Od XIII do XVIII wieku Trzebiatów rozwijał się jako miasto obronne, portowe o intensywniej parcelacji działek, pełniąc w regionie rolę wiodącego, wielofunkcyjnego ośrodka (porównywalnego z Koszalinem), osiągając pod koniec wieku liczbę 3.387 mieszkańców (A.Biranowska-Kurtz. Szczecin 1982).

Obszar miasta w granicach średniowiecznych fortyfikacji wynosił 35 ha. Miasto uzyskało regularny układ szachownicowy o regularnych kwartałach podzielonych na wąskie, głębokie działki zabudowane od frontu murowanymi kamienicami, ustawionymi szczytami do ulicy. Dwa kwartały zostały przeznaczone pod budynki użyteczności publicznej: ratusz i kościół, trzeci zajęty został przez zamek. Rynek o wymiarach 94x104 m został przesunięty ze środka założenia w kierunku południowo-zachodnim. Drugi miejski plac, być może targowy, powstał przed terenem zamkowym (dzisiejszy plac Zjednoczenia). W latach 1299-1337 miasto otoczono murami obronnymi z kamienia i cegły. Początkowo do miasta prowadziły dwie bramy: Gryficka i Kołobrzeska z przedbramiami, strzegące przedmieści. Od 1550 wymienia się bramę Łaziebną (Badstüber), a w 1784 r Brüggemann mówi o bramie Żeglarskiej. Obrzeżne kwartały zabudowy były znacznie węższe, a od murów obronnych oddzielała je wąska uliczka.

Ważniejszymi budowlami w mieście były:

1. Pałac - najprawdopodobniej powstał w miejscu wczesnośredniowiecznego grodu. Na terenie będący początkowo własnością zakonu norbertanek usytuowano klasztor, który od 1679 sukcesywnie przebudowywano na siedzibę książęcą. Kościół poklasztorny pod wezwaniem św. Mikołaja i trójskrzydłowy pałac spłonęły w 1679 roku. Kilkakrotnie niszczone i odbudowywany budynek pałacu obecnie odremontowany pełni funkcję ośrodka kultury.
2. Ratusz – najstarsza część budynku pochodzi z I. połowy XV w., jego pierwotna forma uwidoczniła jest na widoku panoramy miasta dzieła Lubinusa. Po pożarze w 1679 roku ocalałą gotycką część ratusza włączono w trójskrzydłowe założenie barokowe. Obecnie zakończono remont obiektu, który nieprzerwanie od wieków pełni rolę „Palazzo Municipale”. W trakcie prac rewitalizacyjnych nie zdecydowano się na uwidocznienie gotyckich elementów obiektu i odtworzenie średniowiecznej zabudowy towarzyszącej

(T.Balcerzak. Poznań 2001). Przed wojna w Ratuszu mieściło się muzeum miasta.

3. Kościół pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny – gotycka fara, w literaturze przyjęto lata 1303-1370 jako okres powstania świątyni; kaplica i zakrystia pochodzą z XV w. Prawdopodobnie kościół powstał w miejscu wcześniejszej świątyni, wzmiankowanej w 1180 i 1228 roku. Trzynawowa budowla z wieżą i zakrystią wzniesiona z cegły ceramicznej reprezentuje model, który na terenie Księstwa Pomorskiego rozpoczęto realizować w końcu XIII w. w farach: w Kołobrzegu, Stargardzie Szczecińskim i Gryficach (K.Kalita-Skwirzyńska. Poznań 2000). Nie zachowała się współcześnie zabudowa mieszczańska zlokalizowana w sąsiednich kwartałach przylegających do działki kościoła, przez co znacznie zmieniła się jego ekspozycja w mieście.
4. Kaplica i szpital św. Ducha – kościół domus sen ecclesia sankti Spiritus wymieniany jest w źródłach już w 1309 r. Szpital założony został w kwartale przy Bramy Gryfickiej. Do dziś przetrwała tylko kaplica, z połowy XV, która w 1720 r była wykorzystywana jako magazyn soli, a od 1902 r aula szkoły gospodarczej. W kaplicy widniał niegdyś na szczycie napis, mówiący o tym, że w 1534 roku miało tu miejsce podpisanie uchwały sejmku w sprawie wprowadzenia reformacji.
5. Kaplica i szpital św. Jerzego – wspomniany w dokumencie z 1307 roku pod nazwą domus leprosum (dom dla trędowatych), zlokalizowane na przedmieściu kołobrzesckim, przy stawie św. Jerzego. Do dziś z całego założenia przetrwała jedynie wzniesiona w XV w. kaplica, w okresie międzywojennym adaptowana na przytułek, a później na mieszkanie.
6. Kaplica i szpital św. Gertrudy – założone na przedmieściu gryfickim w XIV w. dla ubogich i pielgrzymów. Budynki szpitalne wzniesione w konstrukcji ryglowej zostały zniszczone w XVII w. Kaplicę w 1898 r. adaptowano na kaplicę pogrzebową, służącą założonemu w pobliżu cmentarzowi miejskiemu. Obecnie pełni funkcję kościoła obrządku bizantyjsko-ukraińskiego.
7. Młyny – na rycinie Lubinusa widnieją dwa młyny: w pobliżu Baszty Kaszanej i przed Bramą Kołobrzeską. Obydwa obiekty nie zachowały się do dziś.
8. Mennica – najstarszy zapis o istnieniu mennicy pochodzi z 1299 roku, lokalizacja nieznana. Miasto miało od XIV w prawo bicia własnej monety.
9. Cegielnia – przekazana na rzecz miasta przez klasztor norbertanek w 1307 roku (być może znajdowała się nad Regą).

Lubinus narysował w 1618 roku panoramę Trzebiatowa od strony południowo-wschodniej, z odgałęzieniami Regi i kościołem w Wyszku na pierwszym planie. Miasto otoczone jest pełnym pierścieniem murów, zza których widać zabudowę mieszczańską ustawioną szczytowo wzdłuż ulic. W panoramie wyraźnie dominuje bryła fary miejskiej oraz bramy miejskie, Baszta Kaszana. W tym czasie miasto upadała ze względu na zniszczenie portu w Regoujściu funkcja portowa Trzebiatowa, natomiast silnie rozwijała się funkcja rolnicza. Miasto wykształciło właściwie trzy przedmieścia: gryfickie, kołobrzesckie i „warowny gród” na wyspie w ramionach Regi. W dwóch pierwszych powstały zespoły stodoł. Pomiar katastralny miasta z 1730 roku wykazał postępującą parcelację przedmieść.

W XVIII wieku rozpoczęto likwidację fos i obwałowań miejskich, przekształcając je w ogrody.

Miasto rozbudowywało nadal przedmieścia, przeznaczając pod parcele coraz to nowe tereny. Na Starym Mieście zabudowa znacznie zagęszczała się w obrębie parcel, tworząc podwórka – studnie. W 1802 roku radzie miejskiej odebrano 10 wsi, przez co znacznie ograniczono finanse miasta. W miejsce funkcji rolniczej w mieście rozwinęła się funkcja militarna - w latach 1808 -1811 Trzebiatów został wybrany na siedzibę marszałka wojsk pruskich Blüchera.

Przed I wojną światową Trzebiatów liczył 8500 mieszkańców i był ośrodkiem handlowym regionu rolniczego z niewielkim przemysłem (meblarskim, skórzanym, budowlanym). W okresie międzywojennym funkcja militarna miasta i jego otoczenia rozwinęła się jeszcze bardziej: zlokalizowano tu szkołę oficerską, szpital wojskowy (w Jarominie), jednostkę wojskową w Rogowie i na zachód od Mrzeżyna. W 1939 roku ludność Trzebiatowa wynosiła 10 900 mieszkańców.

W wyniku działań wojennych Trzebiatów został zdobyty w marcu 1945 roku przez 6. Brygadę Artylerii Lekkiej 2. Dywizji Artylerii wojska Polskiego i wojska radzieckie I. Frontu Białoruskiego. W czasie walki zniszczeniu uległa część zabudowy miejskiej, zwłaszcza w zabytkowym śródmieściu. Rozmiar zniszczeń w porównaniu z innymi miasteczkami był nieznaczący, zachowały się wszystkie ważniejsze obiekty architektury użyteczności publicznej oraz mury miejskie. Znacznie dotkliwsze straty w zabudowie miejskiej spowodowane zostały zaniedbaniami i rozbiórkami dokonanymi w latach powojennych.

W roku 1955 cały obszar starego miasta w granicach murów obronnych został wpisany do rejestru zabytków. Dopiero w roku 1963 powstało studium historyczno-urbanistyczne (Z.Radacki) w Pracowni Dokumentacji Historycznej PKZ w Szczecinie. W 1967 roku przystąpiono do realizacji zabudowy plombowej, dostosowanej skalą i gabarytami do zabudowy historycznej, ale zrealizowano zaledwie 5 budynków. Następne realizacje nowej zabudowy mieszkaniowej na starym mieście, powstającej w latach 70-tych, w znacznym stopniu naruszyły zabytkową strukturę tkanki miejskiej. Dzięki pracy i staraniom środowiska konserwatorskiego, a głównie prof. S. Latoura, doprowadzono do uznania wybitnych wartości zabytkowych zespołu staromiejskiego w Trzebiatowie i przystąpienia do systematycznych prac rewaloryzacyjnych.

W 1996 roku Trzebiatów został włączony do programu Ministerstwa Kultury i Sztuki „Ratowanie miasteczek historycznych”

Według rocznika statystycznego w roku 2000 Trzebiatów liczył 10 282 mieszkańców.

Większość układów ruralistycznych - za wyjątkiem Chełma Gryfickiego i Wlewa, zachowało się w formie pozwalającej na odczytanie nawarstwień historycznych krajobrazu. Średniowieczne układy lokacyjne były w małym stopniu zmieniane przez osadnictwo kolonizacyjne i lokowanie folwarków. Czasy współczesne również „oszczędziły” wsie trzebiatowskie – PGR-y nie miały tu oparcia w wielkiej własności ziemskiej, stąd osiedla bloków mieszkalnych powstały w niewielu wsiach, często w dużym oddaleniu od wsi macierzystej (Trzebusz, Gołańcz). W ciągu rozwoju miejscowości wymianie ulegała przede wszystkim zabudowa wsi, tak że większość obiektów pochodzi z XIX i XX wieku. Szczególnie charakterystyczna dla obszaru gminy zabudowa ryglowa już nie dominuje w

krajobrazie, choć nadal w dużym stopniu go współtworzy. Wyludnianie się wsi, upadek funkcji rolniczej i zmiana technologii produkcji oraz brak w powszechnej sprzedaży elementów budowlanych odpowiednich do stosowania w obiektach historycznych w największym stopniu przyczyniają się do degradacji krajobrazu kulturowego wsi.

Zestawienie tabelaryczne zasobów kulturowych wsi obrazuje zasób i stan jego zachowania zapisany w „Studium krajobrazu kulturowego gminy Trzebiatów” (E. Szerniewicz-Kulesza, 1997).

4.2.11. Obecne użytkowanie terenu oraz jego zgodność z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi.

Większość terenów mieszkaniowych i o uzupełniającej funkcji mieszkalnej, jest skupionych w ośrodku miejskim, głównie wokół historycznego centrum, z tendencją do rozwoju w kierunku wschodnim. Obecnie rozwój funkcji mieszkaniowej dokonuje się w wyniku przekształcenia terenów powojkowych oraz kosztem terenów rolnych (głównie budownictwo jednorodzinne o ograniczonej intensywności). Największe powierzchnie na funkcję mieszkaniową przeznaczono w Studium w południowej części miasta oraz w granicach zabudowy wsi jako uzupełnienie istniejących terenów mieszkaniowych.

Tereny przemysłowe skupione są we wschodniej części miasta, w granicach objętych obwodnicą miejską oraz na wjeździe do miasta od strony Kołobrzegu i w niewielkim zakresie od strony wjazdu z Gryfic. Część terenów produkcyjnych powstała w wyniku restrukturyzacji terenów powojkowych. Na terenie Trzebiatowa skupia się produkcja związana z obsługą funkcji rolnej, przetwórstwem (fabryka konserw rybnych) oraz specyficzną produkcją związaną z wyposażeniem obiektów (Poolspace) i produkcją jachtów.

Uzupełnieniem funkcji mieszkalnych i przemysłowych jest sieć komunikacji drogowej i kolejowej. Trwają prace mające doprowadzić do budowy obwodnicy miejskiej.

Użytki rolne na obszarze gminy stanowią ponad 60% powierzchni ogólnej i są w większości użytkowane rolniczo, ze względu na dobrą jakość gleb i dotychczasowy utrwalony rolniczy charakter przestrzeni. Użytki zielone – łąki i pastwiska stanowią 1/3 gruntów rolnych, a ich podstawową funkcją obok rolniczej jest funkcja ochronna – naturalne poldery stanowiące zbiornik retencyjny wód powodziowych. Z tą funkcją łączy się w sposób oczywisty funkcja ochrony środowiska przyrodniczego. Można stwierdzić, że funkcje osiedleńcze na terenie gminy nie rozwijają się w sposób dynamiczny i nie stoją w konflikcie z zachowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wyjątek stanowią tu elektrownie wiatrowe, jednak ich lokalizacja nie powoduje trwałego wyłączenia terenu z produkcji rolnej.

Tereny leśne zajmują w gminie tylko ok. 13,8% jej powierzchni i są zlokalizowane w pasie wybrzeża. Podstawową lasów jest z oczywistych względów – przyrodniczych i z racji położenia w pasie technicznym wybrzeża, funkcja ochronna. Równie ważną jak ochronna jest funkcja rekreacyjna lasów, jednak musi ona być ograniczana do minimum.

Kwestię braku większych kompleksów zieleni wysokiej w otoczeniu miasta, będąca konsekwencją dobrej jakości występujących tu gleb, wykorzystywanych rolniczo od czasów historycznych, należy uznać za wartość kulturową, chronioną ze względu na ochronę

ekspozycji sylwety starego miasta. W Studium wskazano na możliwość zalesienia części terenów porolnych, głównie jako zabieg wyrównania granicy polno-leśnej i zachowania korytarza ekologicznego wzdłuż doliny Regi.

Najważniejsze, możliwe do wystąpienia niezgodności pomiędzy kierunkiem zagospodarowania terenu a jego uwarunkowaniami przyrodniczymi dotyczą następujących kwestii:

- lokalizacji nowej zabudowy na obszarach nieobjętych planami zagospodarowania przestrzennego - na terenach cennych przyrodniczo w dolinie Regi, na terenach zalewowych, terenach rolnych, nie wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę,
- kanalizowania zarówno tranzytowego jak i lokalnego ruchu na terenach cennych przyrodniczo i o wartościach kulturowych,
- wzrostu intensywności zabudowy turystycznej w pasie wybrzeża bez zachowania standardów chroniących środowisko,
- braku właściwego urządzenia terenu, zwłaszcza pasa wydm, chroniącego roślinność przed antropopresją,
- lokalizacji elektrowni wiatrowych w rozproszeniu, na terenach cennych przyrodniczo oraz w strefach widokowych Starego Miasta.

4.3. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji zapisów zmiany studium.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, lecz jest dokumentem planistycznym o charakterze strategicznym. Jest to dokument koordynacyjny, określający politykę w zakresie gospodarki przestrzennej w skali całej gminy. Studium nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a jego zapisy muszą być potwierdzone i uściślone w planach zagospodarowania przestrzennego. Brak realizacji zapisów studium oznacza więc:

- a) brak potwierdzenia zapisów studium w planach, nie sporządzenie planów dla obszarów strategicznych, wskazanych w studium,
- b) brak realizacji wskazanych w studium funkcji poszczególnych terenów,
- c) brak możliwości prowadzenia polityki przestrzennej w skali całej gminy.

4.4. Ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Studium przedstawia strategię rozwoju przestrzennego gminy, w ograniczonym zakresie jest dokumentem, na podstawie którego realizowane są planowane inwestycje. Kierunek przekształceń, wskazany w studium, jest szczegółowo analizowany podczas sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego i prognoz do tych planów, a w przypadku inwestycji o spodziewanym znaczącym oddziaływaniu na środowisko, także podczas sporządzania raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, sporządzanych w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, która stanowi część

postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (Rozporządzenie RM z dnia 9 listopada 2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, Dz.U. Nr 257, poz. 2573, z późniejszymi zmianami). W zależności od wielu czynników, m.in. koniunktury gospodarczej, sytuacji demograficznej, bieżących priorytetów polityki lokalnej i regionalnej zapisy studium realizowane są w różnym czasie, kolejności i zakresie. Na etapie studium nie można określić rodzaju, skali i przyszłej lokalizacji przedsięwzięć o potencjalnym znaczącym oddziaływaniu z dokładnością wystarczającą do przeprowadzenia oceny.

Wobec powyższych trudności z określeniem wpływu studium na środowisko, w niniejszym opracowaniu zestawiono zapisy i rysunek obowiązującego studium gminy, z projektem zmiany studium, określając rodzaj projektowanych zmian i ich efekt w postaci prognozowanego wpływu na stan środowiska gminy Trzebiatów.

Jednocześnie na obecnym etapie planowania przewiduje się w granicznym zakresie możliwość znaczącego oddziaływania skutków realizacji projektu zmiany Studium na środowisko przyrodnicze. Może to w przyszłości dotyczyć, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z dnia 29 października 2002 r.) następujących rodzajów inwestycji:

- instalacji wykorzystujących siłę wiatru do produkcji energii planowane na lądzie, o sumarycznej mocy nominalnej elektrowni nie mniejszej niż 100 MW,
- zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha lub wylesienia terenów o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, mającego na celu zmianę sposobu użytkowania terenu,
- realizacji zespołów zabudowy mieszkaniowej lub usługowej, na terenie o powierzchni nie mniej niż 2 ha, lub centra handlowe i usługowe, o powierzchni użytkowej nie mniej niż 1 ha, wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- realizacji ośrodków wypoczynkowe lub hoteli, umożliwiające pobyt nie mniej niż 100 osób, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, usytuowanych na terenie znajdującym się w odległości 1 km od granicy rezerwatu przyrody, lub na gruntach graniczących z obszarem terenów rolnych lub leśnych.

Spodziewany ograniczony znaczący wpływ ww. inwestycji na elementy środowiska wynika m.in. z następujących cech obszaru oraz istoty dokumentu planistycznego jakim jest Studium:

- projekt zmiany studium zapewnia ochronę przed zmianą sposobu użytkowania i zabudową obszarów cennych przyrodniczo wskazanych w waloryzacji przyrodniczej lub wrażliwych na degradację oraz zabezpiecza funkcjonowanie ważnych korytarzy ekologicznych,
- obecność różnego rodzaju stref ochronnych, (strefy ochrony ujęć wody, obszar narażony, z którego odpływ azotu należy ograniczyć, strefy ochrony konserwatorskiej)

narzuca szereg ograniczeń w zagospodarowaniu, które nie dopuszczają do lokalizacji funkcji uciążliwych,

- projekt zmiany Studium ogranicza dopuszczoną obecnym dokumentem ilość pól wiatrowych wykluczając możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych w północnej części terenu gminy,
- projekt zmiany studium zawiera wiele elementów poprawiających funkcjonowanie środowiska przyrodniczego, w tym szczególnie: ogranicza możliwość rozproszenia zabudowy, wprowadza gminny system odbioru i oczyszczania ścieków, likwiduje gminne wysypisko śmieci, odstępuje od realizacji zbiornika retencyjnego na Redze, wprowadza system zalesień na południowych stokach pradoliny dla wzmocnienia korytarzy ekologicznych i poprawy krajobrazu,
- studium zakłada etapowanie zagospodarowania turystycznego, uruchamianie nowych terenów inwestycyjnych po wykorzystaniu istniejących rezerw oraz zachowanie właściwych standardów urbanistycznych dla różnych form użytkowania terenu,
- realizacja zapisów studium nie wpłynie negatywnie na stan środowiska obszarów chronionych sieci Natura 2000.

5. Przewidywane oddziaływanie realizacji zmiany studium na poszczególne elementy środowiska.

Projekt studium definiuje obszary przeznaczone do rozwoju urbanizacji (na funkcje mieszkaniowe, produkcyjno-składowe, turystyczne i inne) oraz wskazuje obszary, które powinny pozostać niezabudowane, w tym obszary przyrodniczo cenne.

Wpływ ważniejszych zmian w Studium na prognozowany stan środowiska Gminy Trzebiatów przedstawiono w poniższej tabeli.

L.p	Element środowiska	Sposób oddziaływania	Skutki	Znaczące oddziaływanie negatywne
1	Różnorodność biologiczna	Projekt zakłada ochronę obszarów i siedlisk wskazanych jako cenne, ponadto zwiększenie udziału terenów leśnych w stosunku do stanu istniejącego i obowiązującego studium, zwiększając przepustowość korytarza ekologicznego wzdłuż rzeki. Zapisy projektu w zakresie ich oddziaływania na bioróżnorodność są korzystniejsze od zapisów obecnie obowiązujących, ich realizacja powinna doprowadzić do stabilizacji ekosystemów miejskich i podmiejskich.	pośrednie, długoterminowe, stałe	nie

2	Ludzie	Szereg przedsięwzięć projektowanych do realizacji w projekcie studium zmierza do poprawy warunków bytowania człowieka: modernizacja układu komunikacyjnego, w tym budowa obwodnicy miasta, zwiększenie powierzchni przeznaczonych na cele rekreacyjne, wprowadzenia nasadzeń zieleni buforowej pomiędzy strefami rolniczymi, mieszkaniowymi i przemysłowymi, ochrona obiektów zabytkowych, rezygnacja z zabudowy terenów o niekorzystnym topoklimacie. W zakresie oddziaływania na ludzi, zapisy projektu zmiany studium należy uznać za korzystne, a ich realizację za pożądaną i rodzącą skutki pozytywne.	pośrednie, długoterminowe, stałe	nie
3	Zwierzęta	Realizacja zapisów projektu studium zabezpieczy ciągłość regionalnych i lokalnych korytarzy ekologicznych, a także stabilizację arealu terenów zielonych i ochronę obszarów wskazanych jako istotne dla fauny w waloryzacji przyrodniczej. Wprowadzenie nowej zabudowy na części obszarów obecnie niezabudowanych, terenów porolnych i powojkowych, poprzez wymóg zachowania powierzchni ekopozytywnej i zieleni komponowanej w tym leśnych i parkowych powinno zrekompensować ten wpływ. W wyniku kompleksowej realizacji zapisów projektu zmiany studium może zmienić się rozmieszczenie i skład gatunkowy zwierząt na niektórych obszarach porolnych, jednak sumaryczna pojemność środowiska nie zmniejszy się.	bezpośrednie i pośrednie, krótko- i długoterminowe, stałe	nie
4	Rośliny	Projekt zmiany studium zapewnia ochronę przed zmianą charakteru siedlisk i zabudową obszarów wskazanych jako cenne florystycznie w waloryzacji przyrodniczej. Zakłada także uzupełnienie systemu zieleni miejskiej o nowe elementy (parki, zalesienia). Nowa zabudowa planowana jest głównie na terenach rolnych i zdegradowanych - likwidacji nie ulegną żadne cenne zbiorowiska roślinne. Realizacja zapisów zmiany studium sprzyja zachowaniu cennych siedlisk w granicach gminy, a także zwiększy udział zieleni wysokiej w powierzchni ogólnej gminy.	bezpośrednie, długoterminowe, stałe	nie

5	Woda i środowisko gruntowo-wodne	Zapisy zawarte w projekcie zmiany studium zabezpieczają tereny zagrożone powodzią przed lokalizacją zabudowy, zmniejszając ryzyko zanieczyszczenia wód płynących podczas wysokich stanów wód. Zapisy w zakresie infrastruktury (w tym kanalizacji, dostaw wody, wywozu odpadów), wskazania dotyczące lokalizacji nowej zabudowy w planach zagospodarowania oraz obecność na terenie gminy różnych stref ochronnych (wokół ujęć wody) zapewnia odpowiednie zabezpieczenie stanu środowiska wodno-gruntowego i wód podziemnych. Realizacja zapisów studium powinna przyczynić się (w ograniczonym zakresie) do poprawy jakości wód płynących.	pośrednie, długoterminowe, stałe	nie
6	Powietrze i topoklimat	Modernizacja układu drogowego (z wprowadzeniem obwodnicy, brak wskazań dla lokalizacji nowych, uciążliwych dla środowiska terenów przemysłowo-składowych, lokalizacja zielonych terenów buforowych z uwzględnieniem przeważających kierunków wiatrów, oraz prośrodowiskowe zapisy dotyczące systemów grzewczych i źródeł ciepła, powinny przyczynić się do systematycznej zmniejszenia emisji zanieczyszczeń na obszarze miasta, poprawy jakości powietrza i topoklimatu osiedli mieszkaniowych.	bezpośrednie i pośrednie długoterminowe, stałe	nie
7	Gleby	W wyniku zmiany sposobu zagospodarowania obszarów rolnych wskazanych w projekcie studium, nie zmniejszy się areał gleb klas III-IV w gminie. Grunty w granicach administracyjnych miasta nie są chronione przed zmianą sposobu użytkowania, a warstwa próchnicza obszarów zabudowywanych zostanie zapewne, ze względu na dobrą jakość, wykorzystana na innych terenach. Przeznaczenie gruntów rolnych pod zalesienie, dla wytworzenia zieleni izolacyjnej również wydaje się uzasadnione.	bezpośrednie, stałe	nie

8	Krajobraz	Realizacja zapisów projektu zmiany studium wiązać się będzie z przekształceniami krajobrazu na obszarach lokalizacji nowej zabudowy i infrastruktury drogowej. Udostępnianie obszarów do inwestycji i kierunek zmian funkcji wskazane jednak zostały z uwzględnieniem wytycznych konserwatorskich dla obszaru miasta i miejscowości z terenu gminy, m.in. z uwzględnieniem stref ochrony ekspozycji, zabytkowych założeń urbanistycznych, zabytkowych obiektów i elementów zieleni miejskiej.	bezpośrednie, długoterminowe, stałe	nie
9	Zasoby naturalne	Obszar miasta położony jest w części w obrębie terenu górniczego i obszaru górniczego, ustanowionego w celu wydobywania gazu, na którym obowiązują przepisy odrębne, co jest uwzględnione w projekcie studium.	brak	nie

6. Ocena wpływu zapisów zmiany studium na obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na obszarze gminy Trzebiatów ustanowiono następujące prawne formy ochrony przyrody i krajobrazu w rozumieniu Ustawy z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r., Nr 92, poz. 880):

Rezerwat przyrody „Roby” został on utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 54/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 września 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Roby”.

Rezerwat przyrody „Nadmorski bór bażynowy w Mrzeżynie” został on utworzony na podstawie Zarządzenia Nr 18/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 2 kwietnia 2010 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Nadmorski bór bażynowy w Mrzeżynie”.

Projekt zmiany Studium zawiera dokładną charakterystykę rezerwatów i przedmiotu ochrony oraz konkretne wskazania do ochrony. Ustalenia projektu zmiany Studium zapewniają właściwe sąsiedztwo dla obiektów chronionych, wykluczające możliwość ingerencji innych funkcji i zagospodarowania oraz możliwość zmiany stosunków wodnych mogących zakłócić ekosystemy chronione.

7. Ocena wpływu wprowadzenia projektu zmiany Studium na proponowane obszary chronione wskazane w waloryzacji przyrodniczej.

W waloryzacji przyrodniczej gminy (z roku 1997) wskazano następujące obszary cenne, do uwzględnienia w studium: 2 proponowane rezerваты przyrody: R-I „Bór bażynowy w Mrzeżynie”, R-II „Sadlenko”; 13 proponowanych użytków ekologicznych, 1 obszar chronionego krajobrazu: OChK-I „Pradolina Nadmorska”, jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy – ZPK-I „Przełom doliny Regi”; 54 okazy drzew pomnikowych i 9 w nasadzeniach alejowych, 21 obszarów cennych bez proponowanej formy ochrony, oraz Regę, Sarnię i pas wybrzeża jako korytarze ekologiczne. W obowiązującym Studium, zaproponowano wszystkie te obszary i obiekty do ochrony, podwyższając dla pojedynczych obszarów rangę ochrony. Te dyspozycje znalazły odzwierciedlenie w praktyce i prawodawstwie, jak np. uznanie zbiorowiska torfowiskowego „Mszarnik Roby” za rezerwat przyrody – tak jak w Studium, a nie tylko użytek ekologiczny – tak jak w waloryzacji. W Studium zaproponowano powołanie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego i Obszaru Chronionego Krajobrazu - w waloryzacji tylko OChK. W Studium wskazano na potrzebę i wymogi ochrony w stosunku zespołów zieleni komponowanej – parków wiejskich i miejskich i cmentarzy.

Późniejsze wprowadzenie obszarów chronionych Natura 2000 potwierdziło unikatowość i potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu gminy Trzebiatów.

Projekt zmiany studium w pełni uwzględnia wszystkie wyżej wymienione obszary cenne przyrodniczo. W projekcie zmiany studium:

- zabezpieczono wszystkie obiekty cenne przed zmianą sposobu użytkowania, poprzez wprowadzenie na ich obszarze stref zakazu zabudowy,
- zapewniono drożność korytarzy ekologicznych wzdłuż Regi i Sarniej, poprzez ochronę przed zabudową terenów wzdłuż rzeki, zarówno poniżej jak i powyżej miasta, a także podtrzymanie funkcji parkowej i rekreacyjnej terenów zielonych w obrębie Trzebiatowa,
- nie wprowadzono nowej zabudowy w pasie bezpośrednio przyległym do wybrzeża morskiego, poza terenami portowymi oraz ograniczono maksymalną wysokość nowej zabudowy,
- zaplanowano wprowadzenie dodatkowych nasadzeń zieleni wysokiej w formie zalesienia strefy krawędziowej doliny Regi i pradoliny, co dodatkowo wzmocni tereny przyrodniczo cenne,
- nie likwiduje się żadnej z wskazanych w waloryzacji cennych alei, ani nie zmienia funkcji obszarów, na których występują drzewa pomnikowe w sposób, który mógłby być zagrożeniem dla w/w drzew,

Realizacja przedstawionej w projekcie zmiany studium koncepcji rozwoju gminy i miasta nie wpłynie negatywnie na wyznaczone w waloryzacji przyrodniczej obszary proponowane do objęcia ochroną i przyrodniczo cenne.

8. Ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania zmiany Studium na środowisko, cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność obszarów.

W części lądowej w granicach gminy Trzebiatów znajduje się fragment obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Wybrzeże Trzebiatowskie” PLB320010, Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski” PLH 320017 oraz obszar (jeszcze nie zatwierdzony) Dorzecze Regi PLH 320049.

Od strony północnej gmina Trzebiatów graniczy na całej długości z obszarem specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Zatoka Pomorska” PLB990003. Obszar ten obejmuje wody Morza Bałtyckiego, a jego południowa granica została wyznaczona po brzegu tego akwenu. Obszar Natura 2000 „Zatoka Pomorska” PLB (PLH) 990003 i „Ostoja na Zatoce Pomorskiej” PLH 990002 (obszary zawierają się w sobie).

Dla obszaru „Trzebiatowsko-Kołobrzeskigo Pasa Nadmorskiego” opracowano wymagany prawem projekt ochrony, który m.in. zawiera następujące wskazania w odniesieniu do terenu gminy Trzebiatów:

- 1) W zakresie ochrony przyrody:
 - a) zachowanie w stanie nienaruszonym wszystkich starodrzewów na obszarach wskazanych do ochrony powierzchniowej;
 - b) pozostawienie martwych i zamierających drzew;
 - c) pozostawienie wskazanych fragmentów ekosystemów leśnych do naturalnej sukcesji, regeneracji i fluktuacji;
 - d) utrzymanie na ograniczonym poziomie penetracji ludzkiej na terenie istniejącego rezerwatu i innych obiektów wskazanych do ochrony;
 - e) stosowanie tylko nieinwazyjnych i nie niszczących metod badania gatunków będących przedmiotami ochrony;
 - f) wykonanie zabiegów ochronnych.
- 2) W zakresie gospodarki rolnej:
 - a) utrzymanie ekstensywnego wypasu użytków zielonych na powierzchni nie mniejszej niż 150 ha,
 - b) zapewnienie ekstensywnego sposobu koszenia łąk na powierzchni nie mniej niż 50 ha koszonych użytków zielonych.
- 3) W zakresie gospodarki leśnej:
 - a) zapewnienie zachowania nie pomniejszonej powierzchni drzewostanów starszych niż 100 lat i nie powiększanie ich izolacji przestrzennej;
 - b) wyłączenie z pozyskania drewna i zabiegów hodowlano-ochronnych:
 - drzewostanów "naturalnych" (lasów ochronne cenne przyrodniczo);
 - drzewostanów kluczowych dla zachowania populacji ptaków będących przedmiotami ochrony strefowej;
 - a) przebudowa młodników iglastych na siedliskach grądów;
 - b) nie wprowadzanie sosny i świerka na siedliska grądowe;
 - c) pozostawianie w ekosystemach leśnych żywych, zamierających i martwych drzew: dębów, jesionów, klonów i wiązów starszych niż 100 lat na wszystkich siedliskach;
 - d) pozostawianie w lesie do naturalnego rozkładu ilości drewna zapewniającej w okresie 20 lat przyrost jego zasobów w lasach gospodarczych do przeciętnie 40m³/ha;
 - e) pozostawianie części naturalnie powstających luk do naturalnej sukcesji;

- f) ograniczenie pozyskania i zrywki drewna w starszych drzewostanach na siedliskach wilgotnych do okresu zimowego;
- 4) W zakresie gospodarki wodnej:
 - a) zachowanie starorzeczy Regi w stanie nie przekształconym;
 - b) zachowanie dwukierunkowego przepływu wód (tzw. cofek) w ujściowych odcinkach rzek przymorskich;
 - c) zahamowanie procesu obniżania się poziomu wód gruntowych;
 - d) zapewnienie właściwego stanu ekologicznego wód i co najmniej II klasy czystości wód rzek przymorskich i jezior lagunowych przez eliminację nielegalnych i uporządkowanie legalnych odprowadzeń ścieków w zlewniach rzek;
- 5) W zakresie gospodarki rybackiej:
 - a) podstawą gospodarki rybackiej na obszarze jezior przymorskich oraz estuariów powinien być operat ichtiologiczny, który będzie preferował takie działania, które będą protegować występowanie gatunków ryb dwuśrodowiskowych, w tym gatunków rzadkich jak minogi, parposz, piskorz i koza;
 - b) zakres gospodarki rybackiej nie powinien mieć tu charakteru wysokotowarowego;
 - c) należy protegować występowanie różnorodności drapieżników;
- 6) W zakresie utrzymania wybrzeża:
 - a) utrwalanie wydmy za pośrednictwem rodzimej roślinności;
 - b) przebudowa wydmy szarej i białej pod kątem ograniczania i wycofywania roślin obcych geograficznie;
 - c) zachowanie czynnych klifów jako siedlisk specyficznych procesów i roślinności;
 - d) zachowanie w stanie naturalnym plaży z kizżiną;
- 7) W zakresie ochrony fauny:
 - a) zachowanie bunkrów, schronów i innych obiektów, które są lub potencjalnie mogą być schronieniami dla nietoperzy,
 - b) zachowanie siedlisk bytowania i rozrodu traszki grzebieniastej, kumaka nizinnego oraz żółwia błotnego, a także wydry. W przypadku utraty tych siedlisk lub zagrożenia ich utraty, podejmowanie działań służących ich odtwarzaniu;
- 8) W zakresie zagospodarowania przestrzennego:
 - a) zachowanie pasa ekosystemów brzegu morskiego w stanie niezabudowanym;
 - b) zachowanie rolniczego przeznaczenia wszystkich gruntów rolnych stanowiących chronione siedliska przyrodnicze i siedliska chronionych gatunków;
 - c) ograniczone zagospodarowanie mis jezior Liwia Łuża oraz Resko Przymorskie;
 - d) poprawa gospodarki wodno – ściekowej w zlewniach Regi oraz jezior Wilia Łuża oraz Resko Przymorskie;
 - e) wszelkie plany i przedsięwzięcia dotyczące zagospodarowania obszaru ostoi Natury 2000 lub realizowane w jej sąsiedztwie, które mogą potencjalnie oddziaływać na siedliska przyrodnicze lub siedliska zwierząt, dla których ustanowiono obszar Natury 2000 Trzebiatowsko - Kołobrzeski Pas Nadmorski PLH 320017 wymagają oceny oddziaływania zgodnie z art. 6 ust. 3 Dyrektywy Siedliskowej.

Projekt zmiany Studium honoruje wszystkie zapisy planu ochrony, jednak z uwagi na charakter dokumentu nie zawiera bardzo szczegółowych regulacji dotyczących gospodarowania na tym obszarze. W projekcie zmiany Studium zabrania się podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Możliwość wprowadzenia nowych funkcji i zagospodarowania terenu jest warunkowana zachowaniem wymogów ochrony.

Podsumowując, zmiana studium nie doprowadzi w konsekwencji do znaczącego negatywnego oddziaływania na żaden z obszarów sieci Natura 2000, a w szczególności nie spowoduje działań mogących:

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000, lub
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000, lub
- c) pogorszyć integralność obszarów Natura 2000 lub ich powiązania z innymi obszarami.

9. Ocena realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnych z punktu widzenia projektu zmiany Studium.

Studium stanowi dokument planistyczny, którego zasięg i oddziaływanie nie obejmują terenów wybitnie cennych przyrodniczo ani też chronionych ze względów przyrodniczych, poza ww. obszarami sieci Natura 2000.

10. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń planu.

Biorąc pod uwagę lokalizację obszaru objętego zmianami, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych realizacji wprowadzanych zmian w studium gminy.

11. Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

W poprzednich punktach wykazano, że realizacja projektu zmiany studium w prezentowanej formie nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, w tym obszary chronione. Należy uznać, że projekt zawiera zadawalające rozwiązania, ograniczające wpływ realizacji zapisów studium na środowisko oraz jest zgodny z wytycznymi wskazanymi w waloryzacji przyrodniczej gminy.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany studium.

Zmiana studium dotyczy przede wszystkim terenów zurbanizowanych. Jego realizacja wiązać się będzie z zabezpieczeniem istniejących walorów przyrodniczych, wprowadzeniem nowych obszarów zieleni parkowej i leśnej, zwiększeniem drożności korytarzy ekologicznych wzdłuż cieków wodnych, zwiększeniem zabezpieczeń przed skażeniem środowiska wodno-gruntowego, modernizacją układu komunikacji drogowej (co wiązać się będzie ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do atmosfery), oraz możliwością etapowania rozwoju miasta i miejscowości nadmorskich. Zapisy projektu zmiany studium w pełni uwzględniają wytyczne zawarte w waloryzacji przyrodniczej gminy oraz opracowaniu ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby tej zmiany. Z powodów wymienionych powyżej, w oparciu o analizę przyrodniczych predyspozycji terenu, uwarunkowań wynikających z jego położenia i konieczności rozwoju poszczególnych funkcji, odstępuje się od wskazania rozwiązań alternatywnych.

13. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń studium.

Ze względu na charakter studium, które jest dokumentem planistycznym o charakterze strategicznym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a także nie przesądza o lokalizacji konkretnych inwestycji, nie przewiduje się prowadzenia monitoringu, poza już prowadzonym, obligatoryjnym dla gmin rejestrem zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, tj. rejestru decyzji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji o pozwoleniu na budowę.

14. Końcowa ocena projektu studium pod względem zgodności z przepisami prawa ochrony środowiska.

Zapisy projektu zmiany studium są w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska oraz wytycznymi, zawartymi w opracowaniu ekofizjograficznym i waloryzacji przyrodniczej dla terenu objętego zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

15. Podsumowanie – streszczenie w języku niespecjalistycznym.

W związku ze zmianą przepisów dot. planowania przestrzennego i ochrony środowiska, a także zmianą sytuacji demograficznej oraz ekonomicznej konieczne było opracowanie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebiatów. Z punktu widzenia wpływu na środowisko, najważniejsze zmiany w studium dotyczą:

- konieczność wprowadzenia zapisów wynikających z powołania terenów Natura 2000;
- likwidacja części terenów zamkniętych będących w zarządzie MON;
- powiększenia oferty terenów turystycznych;
- ograniczenia terenów lokalizacji elektrowni wiatrowych;

- aktywowanie terenów wzdłuż Starej Regi i kolei wąskotorowej;
- wprowadzenie zmiany granic portu w Mrzeżynie i w Rogowie;
- zmiany systemu ochrony przeciwpowodziowej terenu gminy.

Na podstawie analizy zapisów i rysunku projektu zmiany studium w kontekście przyrodniczych uwarunkowań dla obszaru miasta, określonych m.in. w waloryzacji przyrodniczej gminy i opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy oraz aktualnych przepisów dotyczących ochrony środowiska, stwierdzono, że:

- zapisy projektu zmiany studium są w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami dot. ochrony środowiska,
- zapisy projektu zmiany studium są z punktu widzenia ochrony walorów przyrodniczych i jakości środowiska stałego przebywania człowieka równie korzystne jak obecnie obowiązujące zapisy studium,
- zapisy projektu studium w pełni uwzględniają wytyczne zawarte w waloryzacji przyrodniczej gminy (1997) i opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy (2009),
- realizacja projektu nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na stan środowiska gminy Trzebiatów oraz terenów sąsiednich, w tym obszarów chronionych,
- realizacja projektu nie wpłynie negatywnie na środowisko, cele i przedmiot ochrony obszarów sieci Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Na podstawie powyższej analizy można prognozować, że nie wystąpią znaczące oddziaływania spowodowane realizacją ustaleń zawartych w projekcie zmiany studium na środowisko.

opracowanie: Małgorzata Cykalewicz

Aneks do Prognozy oddziaływania na środowisko zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Trzebiatów dotyczący wpływu planowanej zmiany Studium na stan zachowania wartości przyrodniczych obszarów Natura 2000 w rejonie półwyspu nad jeziorem Resko Przymorskie

Notatka z wizji lokalnej w Rogowie – półwysep nad jeziorem Resko Przymorskie

W dniach 21-22 maja 2011 roku przeprowadzona została wizja terenowa obszaru pomiędzy ujściem rzeki Błotnicy a miejscowością Rogowo w gminie Trzebiatów (Rysunek 1).

W opracowaniu „Waloryzacja przyrodnicza gminy Trzebiatów” (Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin 1997) analizowany obszar został zawarty w granicach proponowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Nadmorska”. Teren ten rozciąga się od jeziora Resko Przymorskie oraz przez łąki ciągnące się w kierunku południowo-zachodnim, aż po miejscowości Rogozina na zachód i Sadlenko na południe. Omawiany obszar leży na wschodniej granicy Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Nadmorska” (Rysunek 2).

W wyżej wymienionym opracowaniu Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Nadmorska” określany jest jako cenny ekosystem - obszary ważne dla fauny, zwłaszcza dla ptaków. Autorzy opracowania wymieniają zinwentaryzowane w latach 1996 – 1997 następujące gatunki ptaków: gęgawa, gągoł, wąsatka, gąsiorek, cyranka, trzy gatunki błotniaków (stawowy, zbożowy i łąkowy), przepiórka, derkacz, sowa błotna oraz wodniczka. Licznie występowały również ptaki w okresach przelotów. Trzeba zaznaczyć że błotniaki, derkacz, sowa błotna oraz wodniczka to gatunki priorytetowe.

Należało by zwrócić także uwagę na fakt, iż w załączniku graficznym (zbiór map gminy Trzebiatów w skali 1:10 000) tych najcenniejszych gatunków ptaków nie zaznaczono.

W przypadku herpetofauny autorzy opracowania mówią o występowaniu rzekotki drzewnej i kumaka nizinnego, jednak nie lokalizują tych gatunków na mapach omawianego obszaru.

Omawiany teren w opracowaniu „Waloryzacja przyrodnicza gminy Trzebiatów” nie ma walorów florystycznych”.

Analizowany obszar w wymienionym wyżej opracowaniu z roku 1997, został objęty granicami OC-20 (obszar cenny). Autorzy inwentaryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego mianem tym określali tereny, które nie miały wymaganych walorów przyrodniczych, aby objąć je ochroną, zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody, ale sugerowali zachowanie ich w możliwie nie zmienionym stanie.

W okresie tworzenia sieci obszarów Natura 2000, omawiany teren objęty został granicami dwóch obszarów naturowych: „Trzebiatowsko – Kołobrzski Pas Nadmorski” PLH320018 oraz „Wybrzeże Trzebiatowskie” PLB320010. W Standartowych Formularzach Danych obu Obszarów Natura 2000 omawiany teren nie jest szczególnie uwypatniony jako cenny przyrodniczo a jedynie jako sąsiadujący z siedliskiem priorytetowym jeziora przybrzeżne (1150-2).

W opracowaniu „Waloryzacji Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego” (Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin 2010) na omawianym terenie proponuje się lokalizację trzech form ochrony przyrody (Rysunek 3):

- a) Użytek ekologiczny „Ujście Błotnicy”
- b) Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Pradolina i Dolina Parsęty”,
- c) Obszar chronionego krajobrazu „Pradolina Nadmorska”.

Ad a) Celem powołania użytku ekologicznego „Ujście Błotnicy” miałyby być ochrona unikalnych walorów różnorodności biologicznej, ochrona lęgowej awifauny wodno-błotnej, ostoi ptaków wędrownych, ochrona zimowiska wąsatki, miejsca rozrodu ichtiofauny, natomiast głównym zagrożeniem jest nadmierna, chaotyczna penetracja tych terenów.

Ad b) W przypadku zespołu przyrodniczo – krajobrazowy „Pradolina i Dolina Parsęty” jego powstanie wynikałoby z potrzeby zachowania unikalnych walorów różnorodności biologicznej, ochrony regionalnych walorów krajobrazowych, zachowania stanowisk lęgowych ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, ochrony miejsc rozrodu zespołu ptaków zalewowych łąk w korycie drobnych cieków wodnych jak Błotnica, Stróżka, Wielki Rów i Dębosznica, ochrony krajobrazu i terenów mokradłowych. Tu także główne zagrożenie to nadmierna, nieuporządkowana działalność człowieka i niezorganizowana turystyka.

Należy zaznaczyć, że analizowany teren pomiędzy ujściem rzeki Błotnicy a miejscowością Rogowo tylko w małej części leży na obszarze użytku ekologicznego „Ujście Błotnicy” i zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Pradolina i Dolina Parsęty” i jest miejscem najbardziej zdegradowanych tych terenów, o małych walorach przyrodniczych. W praktyce nie pojawiają się tu żadne z celów ochronnych.

Ad c) Obszar chronionego krajobrazu „Pradolina Nadmorska” zaznaczony na mapach opracowania „Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego”, nie posiada szczegółowego opisu, a omawiany cypel leży na samej granicy obszaru chronionego krajobrazu.

W trakcie wizji terenowej stwierdzono duże zmiany stanu środowiska przyrodniczego w porównaniu do lat 1996-1997, gdy wykonywana była „Waloryzacja przyrodnicza gminy Trzebiatów”.

Główną przyczyną zmian jest fakt, że obszar ten przestał być terenami wojskowymi. Niestety spowodowało to znaczną degradację tego obszaru.

Teren na północ od drogi Rogowo – Dźwirzyno przy ujściu Błotnicy (Rysunek 4), to obszar inwestycji portowych, całkowicie przekształcony (Zdjęcie 1 i 2).

Obszar na południe od drogi Rogowo – Dźwirzyno, wzdłuż Błotnicy aż do jeziora Resko Przymorskie jest bardzo zantropogenizowany.

Brzeg rzeki na znacznym odcinku to betonowe nabrzeże (Zdjęcie 3) następnie niedaleko akwenu jeziora najpierw przechodzi w brzeg uregulowany (Zdjęcie 4) a następnie w całkowicie naturalny (Zdjęcie 5).

Na analizowanym terenie jest bardzo dużo śladów bytności ludzi (Zdjęcie 6 i 7), w większości przypadków są to pozostałości po wędkarzach. Na mapie zaznaczono najdalej wysunięte stanowisko wędkarzy (Rysunek 4).

Teren wzdłuż brzegu rzeki najpierw porasta łąka, przechodząca w monokulturowy zagajnik (Zdjęcie 8). Czym bliżej akwenu jeziora Resko Przymorskie zagajnik jest coraz rzadszy i w gorszym stanie zdrowotnym.

Dalej omawiany obszar przechodzi w największą i najbardziej zdegradowaną część tego terenu (Zdjęcie 9 i 10). To miejsce gdzie przez lata odkładano refulat (Rysunek.4). Spowodowało to między innymi, że zanikły takie siedliska jak podmokłe łąki.

Kolejno nad brzegiem jeziora Resko Przymorskie zlokalizowana jest najcenniejsza część tego obszaru - pas trzcin (Zdjęcie 11 i 12) i (Rysunek 4), miejsca bytowania licznych ptactwa trzcinowisk. To również obszar najbardziej narażony na nadmierną penetrację. Szczególnym zagrożeniem jest zaproszenie ognia, co w przypadku niekontrolowanej działalności człowieka jest bardzo możliwe. Wydaje się że, jednym z rozwiązań było by stworzenie bazy turystyki zorganizowanej i kwalifikowanej.

W głębi łądu, bliżej drogi Rogowo – Dźwirzyno teren jest porośnięty lasem. Niestety jego najciekawsza część, gdzie występuje starodrzew została zniszczona przez silne wiatry. Większość drzew jest wyrwiona lub pochylona (Zdjęcie 13). Wszystko wskazuje, że proces ten będzie się nasilał.

Pozostałe tereny leśne omawianego obszaru to mało ciekawy głównie brzoźowo – sosnowy rzadki las z podszytem z jarzębiny i czeremchy (Zdjęcie 14 i 15). Tuż przy drodze Rogowo – Dźwirzyno w czasie wizji terenowej stwierdzono występowanie rośliny pod ochroną gatunkową – wiciokrzew pomorski (Rysunek 4). W zaznaczonym na mapie pasie występuje kilkanaście osobników dość rzadko rozmieszczonych. Niestety wszystko wskazuje na to, że część tej populacji została zniszczona w czasie prac przy ciągu rowerowo – pieszym (Zdjęcie 16 i 17).

Przy przeprawie mostowej na rzece Błotnicy las ma charakter monokulturowego lasu sosnowego i jest miejscem spacerów wczasowiczów (Zdjęcie 18).

W czasie wizji terenowej rzadko obserwowano faunę tego tereny. Najprawdopodobniej jest to wynik silnej antropopresji tych terenów.

W terenie obserwowano nieliczne ślady sarny i dzika, a bezpośrednio zaobserwowano lisa. Ornitofaunę reprezentowała obecność: łabędzia niemego, kaczki krzyżówki, sójki, mewy pospolitej, mewy śmieszki, jaskółki oknówki i mazurka. Słyszano głos kukułki.

Stwierdzono także obecność zaskrońca. Nie słyszano natomiast głosów kumaka ani innych żab, pomimo sprzyjających takim obserwacją pory dnia i warunkom pogodowym.

Należy zauważyć, że obszar ten w ostatnim czasie stracił na walorach krajobrazowych. Przyczyną tego stanu jest nowo wybudowany most na Błotnicy (Zdjęcie 19) i ferma wiatraków na przeciwległym brzegu jeziora Resko Pomorskie (Zdjęcie 20).

Wnioski z wizji terenowej omawianego obszaru:

- obszar bardzo zmieniony – zdegradowany od lat 90-tych,
- w chwili obecnej nie ma tu odpowiednich siedlisk dla takich gatunków jak: derkacz, sowa błotna, błotniaki czy kumak,
- najprawdopodobniej jedynym gatunkiem chronionym flory jest wiciokrzew pomorski, występujący w wąskim pasie przy drodze Rogowo – Dźwirzyno,
- lasy tu występujące nie mają wybitnych walorów przyrodniczych,

- walory krajobrazowe zostały pomniejszone przez budowę mostu i fermy wiatraków tym samym dalsze zagospodarowanie nie przyniesie większych strat w krajobrazie,
- pozostawienie tego obszaru w obecnym stanie spowoduje dalszą degradację,
- zagospodarowanie analizowanego terenu dla turystyki kwalifikowanej wydaje się jedynym kierunkiem działań mogącym zabezpieczyć w znacznej części trzcinowiska.

Występowanie i stan zachowania siedlisk i gatunków chronionych, dla ochrony których utworzono obszary Natura 2000

Teren pomiędzy ujściem rzeki Stara Rega i Błotnicy a miejscowością Rogowo w gminie Trzebiatów objęty został granicami dwóch obszarów naturalnych: „Trzebiatowsko – Kołobrzeski Pas Nadmorski” PLH320018 oraz „Wybrzeże Trzebiatowskie” PLB320010.

Na terenie obszaru naturalnego: „Trzebiatowsko – Kołobrzeski Pas Nadmorski” PLH320 występują następujące typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (na podstawie SFD):

1. 1130 Estuaria,
2. 1150 Laguny przybrzeżne,
3. 1210 Kidzina na brzegu morskim,
4. 1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku,
5. 1330 Solniska nadmorskie (Glauco-Puccinietalia część - zbiorowiska nadmorskie),
6. 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydmy białych,
7. 2120 Nadmorskie wydmy białe (Elymo-Ammophiletum),
8. 2130 Nadmorskie wydmy szare,
9. 2160 Nadmorskie wydmy z zaroślami rokitnika,
10. 2170 Nadmorskie wydmy z zaroślami wierzby piaskowej,
11. 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich,
12. 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi C,
13. 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion,
14. 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (Ericion tetralix),
15. 4030 Suche wrzosowiska (Calluno-Genistion, Pohlion-Callunetum, Calluno-Arctostaphylos),
16. 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium),
17. 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
18. 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
19. 9130 Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion),
20. 9160 Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum),
21. 91D0 Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino,

22. 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*).

Omawiany teren sąsiaduje z siedliskiem priorytetowym jeziora przybrzeżne 1150-2, o ocenie ogólnej B. Brak tu jednak wypłyconych zatoczek. Cały brzeg jest porośnięty szerokim pasem trzcinowiska i tylko na zachodnim krańcu omawianego obszaru występują płycizny, gdzie proces zarastania trzciną dopiero się zaczyna.

Pozostałe typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG nie występują na tym terenie.

Można rozpatrzyć możliwość występowania jeszcze dwóch typów siedlisk z wymienionego załącznika, a mianowicie ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) 6430, o ocenie ogólnej C oraz łęgi 91E, o ocenie ogólnej C. W pierwszym przypadku chodzi o teren pomiędzy stałym nabrzeżem a pasmem trzcin, i jeżeli można tu mówić o tego typu siedlisku to ma ono charakter kałużowy. W drugim przypadku w zachodnich krańcach omawianego terenu występuje obszar o wysokim poziomie wód gruntowych, okresowo zalewany i o drzewostanie łęgowym. Jednak ubóstwo runa nie pozwala zakwalifikować tego terenu jako siedlisko 91E.

W odniesieniu do tego obszaru naturowego SFD określa populacje wszystkich występujących tu gatunków zwierząt jako D. Dotyczy to zarówno ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG jak i pozostałych zwierząt wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W przypadku flory populacja selera błotnego oceniona została jako C - Załącznik II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Gatunek ten występuje nad Jeziorem Liwia Łuża.

W przypadku obszaru „Wybrzeże Trzebiatowskie” PLB32001 SFD określa ocenę populacji dla większości gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG jako D.

Tylko takie gatunki jak :

- bąk,
- bocian biały,
- bocian czarny,
- żuraw,
- kania ruda,
- błotniak stawowy,
- błotniak zbożowy,
- błotniak łąkowy,
- kropiotka,
- sowa błotna,

mają ocenę populacji C. Na omawianym terenie pomiędzy ujściem rzeki Błotnicy a miejscowością Rogowo stwierdzono w latach 2009 – 2010 tylko bąka.

W odniesieniu do ptaków migrujących z oceną ogólną A – gęsi zbożowej i gęsi białoczelnej w dotychczasowych opracowaniach nie wymienia się ich w pobliżu brzegów omawianego obszaru.

W tkacie wizji terenowych pomiędzy ujściem rzeki Błotnicy a miejscowością Rogowo stwierdzono następujące skupiska roślin (rys. 5):

1. roślinność ruderalna wzdłuż betonowych nabrzeży z dużą ilością dzikiej róży (A),

2. ziołorośla nadrzeczne o charakterze kadłubowym (B),
3. zarastająca płytką zatoczka w zachodnim krańcu omawianego terenu (C),
4. monokulturowy las sosnowy z wiciokrzewem pomorskim (D),
5. las sosnowo – brzozowy w 60% zniszczony przez wichury (E),
6. teren gdzie gromadzono refulat, obecnie zarastający trzciną i nawłocią olbrzymią (F),
7. podmokły las brzozowo sosnowo bukowy, niespełniający kryteriów łęgu (G),
8. zakrzaczenia z płatami trzciny (H),
9. pas trzcinowisk, najcenniejszy przyrodniczo i najbardziej zagrożony przez nieuporządkowaną antropopresję, zagrażającą również populacji bąka (I).

Lokalizacja skupisk roślinności

Ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania zmiany Studium na środowisko, cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność obszarów w odniesieniu do rejonu półwyspu nad jeziorem Resko Przymorskie

Żadne z chronionych zbiorowisk roślinności na omawianym terenie nie jest zachowane w stopniu A, z chronionych gatunków ptaków stwierdzono występowania na tym terenie jedynie bąka.

Przewidziane w zmianie Studium użytkowanie i zabudowa terenu powstanie w dostosowaniu do walorów przyrodniczych miejsca, po sporządzeniu planu miejscowego i przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Planowane zagospodarowanie terenu przyczyni się do jego ochrony przed dalszą degradacją. Zagospodarowanie terenów powojkowych, od lat nieużytkowanych i degradowanych, położonych w granicach obszarów Natura 2000: „Wybrzeże Trzebiatowskie” PLB 320010 oraz „Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski” PLH 320017, w sąsiedztwie rozbudowującego się portu w miejscowości Rogowo - nie będzie miało znaczącego niekorzystnego wpływu na obszary, ani na walory przyrodnicze podlegające ochronie.

mgr inż. Paweł Wiraszka

mgr inż. arch. Małgorzata Cykalewicz